

**ГОДИШЊАК БИБЛИОТЕКА
СРЕМА
ЗА 2023. ГОДИНУ
БРОЈ 24**

**БИБЛИОТЕКА
„ГЛГОРИЈЕ ВОЗДРОВИЋ“**

2024.

ГОДИШЊАК БИБЛИОТЕКА СРЕМА
ЗА 2023. ГОДИНУ
БР. 24

Издавачи:
Подружница библиотекара Срема
Библиотека „Глигорије Возаровић“

За издавача Слободан Кекић

Главни и одговорни уредник Милијана Дмитровић Торма,
Библиотека „Глигорије Возаровић“ Сремска Митровица

Редакција:
Радмила Марковић, НБ „Др Ђорђе Натошевић“ Инђија
Ружица Станковић, Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица

Лектура Ивана Јовановић, Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица

Штампа: ЗД+, Београд

СIP Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске Нови Сад
02(497.113)

ГОДИШЊАК библиотека Срема за ...годину / главни и
одговорни уредник Милијана Дмитровић Торма. – год. 1
(1997) Сремска Митровица : Подружница Библиотекара
Срема ; Библиотека „Глигорије Возаровић“, 1997 - . – фотогр.
; 21

Годишње
ISSN 1450-5592
COBISS:SR-ID 180711175

Садржај:

РЕЧ УРЕДНИКА.....7
Мирјана Делић
 Јавне библиотеке у Срему у 2023. години.....9

НАША ПРАКСА

Марија Вучковић
 Огранак „Петар Петровић Његош“ у Новој Пазови,
 на новој адреси и у новом руху.....25
Кристина Зукић
 Приказ изложбе "Путеви емоција" у Библиотеци „Глигорије
 Возаровић“.....30
Мирјана Јовановић
 Библиотека изван физичких оквира.....34

СРЕМ, НАШ ЗАВИЧАЈ

Јована Бакајлић
 Интердисциплинарност у завичајним збиркама.....39
Борка Беуковић Тосић
 Немачки каталог белетристике у митровачкој библиотеци.....43
Ивана Јовановић
 Историјат Огранка Библиотеке „Глигорије Возаровић“ у Јарку.....49
Златко Пашко
 Како је Јеремија постао Јаромир.....55

СТРУЧНИ РАДОВИ

Маријана Бизумић
 Моравска мисија.....61

Ружица Станковић

Национална библиотека Црне Горе „Ђурђе Црнојевић“ Цетиње,
чуваркућа знања и образовања.....66

ПРИКАЗИ

Миљана Дмитривић Торма

„Другде“ Бојана Жабића.....71

Невена Наић

О књизи „Новинарска нова“ Драгане Ћатић.....75

ГОДИШЊИЦЕ

Биљана Митровић

Музичка школа „Петар Кранчевић“ Сремска Митровица
60 година постојања и рада, 1962/63 – 2022/23.....77

Јелена Видаковић

Јубилеј – 250 година од рођења Атанасија Стојковића.....89

ИЗВЕШТАЈИ

Јована Бакајлић

Скупштина Подружнице библиотекара Срема.....95

Миљана Дмитривић Торма

Стручни скуп у Малој Ремети.....97

Вера Новковић

Сабор библиотекара Срема посвећен јубилеју Атанасија
Стојковића.....100

Сташи Бајац награда за драмско стваралаштво

„Борислав Михајловић Михиз“ за 2023. годину.....102

НАГРАДЕ

Дарија Рокић

Ружица Станковић добитник Награде „Доситеј Обрадовић“105

IN MEMORIAM

Весна Петровић

IN MEMORIAM- Бранислав Јовичић.....111

Тодор Бјелкић

Балада о Банету.....113

**БИБЛИОГРАФИЈА ПРИЛОГА О БИБЛИОТЕКАРСТВУ У
СРЕМСКОЈ ШТАМПИ У 2023. ГОДИНИ**

Мирјана Делић

„СРЕМСКЕ НОВИНЕ“115

ЗАПОСЛЕНИ.....125

РЕЧ УРЕДНИКА

Година 2023. још једна је у низу тешких у којима је требало уложити сву своју снагу, знање и умеће да бисмо се одржали не само у професионалном него и у менталном смислу. После мајских трагедија које су задесиле нашу земљу, људи као да су стали, укопали се у шоку, тузи и несрећи. Трбало је наћи начин привући кориснике, извући их из застоја емпатијом изазваног и превазићи запитаност над кривицом за коју нисмо имали одговор. Радови у овом броју Годишњака показали су да смо успели да се изборимо са тешкоћама, онако као смо умели, књигом као леком, подршком и смерницом за даље. Још једном се библиотекар показао не само као човек своје струке већ као психолог, као тумач људске душе, изнад свега као пријатељ.

Све рубрике у *Годишњаку* потврдиле су досадашњу уређивачку политику, али су и огледало једне календарске године у сремским библиотекама. Кроз *Нашу праксу* сазнали смо да је још једна библиотека добила нове просторије за рад, али и које изложбе и радионица су одржане у оквиру разних библиотечких програма.

Срем, наш завичај доноси истраживачке радове у оквиру завичајних тема сремских библиотека, као што рубрика *Стручни радови* то чини у једном ширем географском и историјском контексту.

Иако сремске библиотеке имају развијену издавачку делатност, у оквиру рубрике *Прикази* своје место нашла су само два дела чији су издавачи Народна библиотека у Пећинцима и Библиотека „Глигорије Возаровић“.

У година 2023. велике јубилеје обележила је румска библиотека, као и Музичка школа у Сремској Митровици. Традиционалне сусрете сремских библиотекара прибележили смо у рубрици *Извештаји*, док је у *Наградама* портрет добитника Доситејеве награде Ружице Станковић.

У 2023. години изгубили смо колегу Бранислава Јовичића, самосталног књижничара у Српској читаоници у Иригу. Изузетан сарадник, посвећен Читаоници, део њеног идентитета, Бане Јовичић нашао је своје место у рубрици *In memoriam*.

На самом крају, традиционално, налази се *Библиографија прилога о библиотекарству у сремској штампи у 2023. години*, која сада, на жалост, обухвата само Сремске новине.

Овај број Годишњака донео је велики број разноликих радова који су указали на сличности, али и разлике у раду сремских библиотека. Са појединим ставовима изнетим у радовима уредник није сагласан, али поштује и другачије мишљење. Непобитна чињеница је да смо сви радили на културном препороду локалних заједница и да смо доприносили бољем статусу библиотекарства у друштву. Остала нам је не само професионална, већ и морална обавеза да сачувамо и запамтимо не само оне добре тренутке, већ и зла која су нас задесила, да се никад више не понове.

Милијана Дмитровић Торма

Мирјана Делић
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
maticna@bgvsm.org.rs

ЈАВНЕ БИБЛИОТЕКЕ У СРЕМУ У 2023. ГОДИНИ

Библиотеке Срема су прошле године бројним активностима и различитим садржајима реализовале функцију културног и информационог центра својих заједница. Пратећи савремене трендове у библиотекарству и потребе корисника, сремске библиотеке су биле активне на унапређењу културе читања и задовољавању културних и информационих потреба грађана из домена библиотечко-информационе делатности.

Мрежу библиотека Срема у 2023. години чинило је седам јавних библиотека у Инђији, Иригу, Пећинцима, Руми, Старој Пазови, Сремској Митровици и Шиду, 20 оgranака у насељеним местима, 50 основношколских, 17 средњошколских, једна библиотека општег типа и седам специјалних библиотека.

Књижни фондови

Фондови јавних библиотека Срема својим обимом, садржајем и доступношћу задовољавају културне, образовне, научне и друге потребе корисника различитог узраста, образовног и културног нивоа. У складу са тим битно је набављати и редовно обнављати фондове актуелним и разноврсним књигама и периодичним публикацијама у довољном броју.

На крају 2023. године јавне библиотеке Срема располагале су књижним фондом од 670.477 књига, односно 32.125 више у односу на 2022. годину.

Место	Број књига		Набавка књига	
	2022.	2023.	2022.	2023.
Инђија	117.658	121.179	2.919	3.643
Ириг	49.008	51.080	1.233	2.072
Пећинци	51.661	53.996	1.291	2.333
Рума	73.370	79.215	1.358	1.566
С.Митровица	124.941	141.939	3.895	3.036
С.Пазова	181.706	181.411	3.330	3.955
Шид	40.008	41.657	1.694	1.722
Укупно:	638.352	670.477	15.720	18.327

Табела 1. Књижни фондови и набавка књига

Прошле године сремске библиотеке су, свим видовима набавке (куповина, откуп, поклон) обогатиле своје фондове са 18.327 књига. Набавка је већа за 3.068 књига у односу на претходну, 2022. годину. Највише књига набавила је библиотека у Старој Пазови.

Место	куповина	откуп	поклон
Инђија	924	208	2.511
Ириг	761	1.060	251
Пећинци	602	1.544	187
Рума	480	835	251
С.Митровица	333	1.117	1.586
С.Пазова	688	2.028	1.239
Шид	335	1.232	616
Укупно:	4.123	8.024	6.641

Табела 2. Структура набавке књига

У укупној набавци великим процентом учествује поклон. Куповином је приновљено 4.123 књиге што је само 45 % укупне набавке, а поклоном 14.665 (у овај број улази и 8.024 књиге добијене откупом Министарства културе). Значајну улогу у умањивању негативног ефекта недовољног обима буџетских средстава за набавку књига од стране локалне самоуправе и даље има поклон од

Министарства културе и информисања и средства добијена од Покрајинског секретаријата за културу.

Корисници и коришћење књига

Библиотеке су својим фондовима, услугама и културним програмима настојале да унапреде квалитет живота у локалној средини.

У 2023. години јавне библиотеке Срема имале су 18.388 уписаних корисника или 2.133 више него у претходној години.

Место	Број уписаних корисника		Број коришћених књига	
	2022.	2023.	2022.	2023.
Инђија	2.668	2.571	52.290	52.987
Ириг	822	1.044	14.508	14.059
Пећинци	1.095	1.273	10.853	10.328
Рума	1.195	2.578	16.655	21.779
С.Митровица	4.076	3.720	46.613	51.206
С.Пазова	3.798	4.335	58.889	56.273
Шид	2.601	2.867	14.420	28.643
Укупно:	16.255	18.388	214.228	235.275

Табела 3. Корисници и коришћење књига

Највећи број корисника и даље чине деца до 14 година. Висок проценат учешћа деце у укупном чланству у јавним библиотекама условио је бесплатан упис деце предшколске групе, ђака првака и свих ученика основних школа на територији своје општине као и акције које библиотеке организују поводом ускршњих празника, у недељи одржавања Међународног сајма књига, у месецу књиге, обележавања Међународног дана књиге за децу, Светског дана књиге и сл.

Већи број уписаних корисника утицао је на повећање броја прочитаних књига. У 2023. години библиотеке Срема евидентирале

су коришћење 235.275 књига, или 21.047 више у односу на претходну годину.

Све библиотеке, осим своје примарне делатности, имају на располагању рачунаре са интернетом на услузи корисницима, као и веб сајтове и налоге на друштвеним мрежама којима информишу кориснике о активностима и програмима који се организују током године. Корисницима библиотека које су аутоматизовале позајмицу омогућено је наручивање и резервација књига путем интернета преко сервиса „Моја библиотека“.

Издавачка делатност

Библиотеке Срема имају развијену издавачку делатност, било да се објављивање врши континуирано или са мањим или већим прекидима.

Издавачка делатност НБ „Др Ђорђе Натошевић“ у Инђији богатија је за три наслова. Издат је роман „Срце пуно наде“ Ане Вукајловић. Објављен је Зборник поезије са Међународног књижевног фестивала Инђија ПРО ПОЕТ 2023, као и Зборник-Сусрети библиографа 2022. у спомен на др Георгија Михаиловића.

Српска читаоница у Иригу је издала пет књига прошле године – два зборника, једну стручну књигу, једну књигу драма и збирку поезије. Штампана је драма добитника Михизове награде за драмско стваралаштво аутора Филипа Вујошевића. Зборник радова са стручног скупа одржаном у манастиру Велика Ремета на тему „Манастири и библиотеке чувари културне баштине“, „Српска књига од 1868 до 1918. у Библиотекама фрушкогорских манастира – каталог“. Поетска збирка „Исходшта и залазишта“ новинара и завичајног песника Тодора Бјелкића и „Импесионистичка и стваралачка критика“, зборник радова са научног скупа Михизови сусрети 2022.

Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ у Руми имала је пет издања: „Приручник за конструкцију и моделовање женске одеће“, Александра Алексић, „Како спава сунце“, Тиа Танасић, „Кандор“, Атанасије Стојковић, „Моји кораци у будућност“, Нада Недељковић и „Оги и Беца“, Вања Ковачевић.

Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ у Шиду издавач је четири књиге: „Невољно доба“, Ђорђе Јањатовић, „Приче из средине двадесетог века“, Јосип Башић, „Каталог књига Народне библиотеке „Симеон Пишчевић“ Шид, (1830-1918)“, Јоване Бакајлић и Јадранке Бајуновић.

Библиотека „Глигорије Возаровић“ издала је Годишњак библиотека Срема и 31. књигу по реду у Едицији „Завичајни круг“, збирку поезије „Другде“ аутора Бојана Жабића.

Народна библиотека у Пећинцима издавач је књиге „Новинска нова“ Драгане Ћатић.

Културна делатност

Током 2023. године реализоване су различите манифестације: изложбе, књижевне вечери и промоције, предавања, програми за децу, јубилеји, забавни програми и остале акције и програми који имају за циљ подстицање читања и промовисање библиотечких услуга. Велика пажња посвећена је раду са децом, те су библиотеке организовале групне посете предшколаца и ђака првака, школски час у библиотеци, књижевне сусрете са деци писцима и радионице које су организоване током целе године у намери да приближе књигу деци и створе код њих лепу навику читања. Све библиотеке Срема су изложбама и другим пригодним програмима обележавале значајне јубилеје и остале важне догађаје као што су школска слава Свети Сава, 8. март - Дан жена, Ускрс, Национални дан књиге, Светски дан књиге, Међународни дан књиге за децу и друге значајне годишњице.

Летопис културних догађаја у библиотекама Срема

НБ „Др Ђорђе Натошевић“, Инђија

Промоције

- 22.3. „Фјодор Михаилович Достојејевски као мислилац, филозоф и богослов“, Добрило Аранитовић
- 8.6. „Зачарани круг жар-гона“ Милана Павловић
- 30.8. Поетско веће са Жељком Аврић
- 6.11. „Кроз трепавице сипам тугу“, Слађана Миленковић
- 7.12. „Бесан во и глисте у купусу“, Димитрије О. Големовић

Програми за децу

- 15.3. Међународни дан књиге за децу, програм „Нисам луд-књига ми је друг“
- 21.3. Отварање изложбе „Отварамо изложбу“
- 2.4. Међународни дан књиге за децу, учлањење у Библиотеку са попустом од 50%
- 15.5. Поводом Међународног дана породице дружење са родитељима и децом
- 27.6. Стрип радионица
- 4.7. СУПЕРХЕРОЈИ из суседства
- 11.7. Промоција стваралаштва Горана Новаковића „Лепо живи миш у биоскопу“
- 18.7. TINKER LABS, радионица са Иваном Никић
- 25.7. ESCAPE ROOM
- 1.8. У свету ликовне активности
- 8.8. Друштвене игре
- 2.-8.10. Дечја недеља
- 10.11. Додела награда за најбоље радове на литерарном конкурс Завичајног друштва „Ђорђе Војновић“
- Онлајн поетско-рецитаторски конкурс „Од детета до поете“, Лена Млакар освојила другу награду у категорији рецитовања

Остали програми

- 26.4. Предавање за родитеље „ Како васпитавати без критиковања“
Биљане Грбовић
1.6-5.6. Међународни књижевни фестивал „Инђија ПРО ПОЕТ“
24.11. 40. година Сусрета библиографа у спомен на др Глигорија
Михаиловића

Српска читаоница у Иригу

Промоције

- 29.6. „ Изабране песме“, Годора Бјелкића
10.10. „Српски деспоти у Срему“, Борис Стојковски
26.10. „ Мој свет тамбуре“, Бошко Богићевића
2.11. „ Ждрал“, Данијела Милосављевић
9.11. Драгана Ћатић, промоција три ауторкине књиге „ Нова новинарска“, „ Чудеснице“ и „ Тачка и круг“
24.11. „Лековите воде Војводине, историјат балнеотерапије и хидротерапије“, Јован Максимовић
1.12. „Јесен у фирангама заборављеног пенцера“, Мила Јојкић Војновић
14.12 Зборника радова са научног скупа „Породица Дунђерски-грађанска култура српске Војводине“

Програми за децу

- 2.4 Међународни Дан дечје књиге
3.-5.10. Дечја недеља
29.11. Промоција књиге за децу и одрасле „Песме по шаву скројене“
Бојане Ступар

Остали програми

- 10.2. Српска читаоница у Иригу одликована изузетном Вуковом наградом за 2022. годину
- 14.2. Крсна слава Св. Трифун
- 25.2. Трибина о бесплатним уџбеницима Фондације Алек Кавчић
- 10.3. „Стара рукописна књига у библиотекама фрушкогорских манастира“ - изложба
- 14.4. Пројекат „Каталог библиотека фрушкогорских манастира“ и изложба „Рукописна књига у библиотекама фрушкогорских манастира“ у НБ „Стефан Првовенчани“ у Краљеву
- 21-23. 4. Стручни скуп - Мала Ремета
- 24.4. „Патриотизам и књижевност“ , предавање проф. др Зорана Аврамовића
- 11.5 . 12. стручни скуп „Манастири и библиотеке чувари културне баштине“
- 16.5.Представа „ Терапија“
- 19.5 Предавање Ратомира Ралета Дамјановића
- 8.6 Завршни концерт Основне музичке школе „ Теодор Тоша Андрејевић“
- 14.9. У Српској читаоници у Иригу отворени су 31. Пударски дани.
- 6.10. 61. Сабор библиотекара
- 17.10. Награда „Борислав Михајловић Михиз“
- 20.10. Изложба „Иконе на стаклу“ ауторке Милице Кокић Контогиоргис
- 21.10. Михизови сусрети
- 2.11. Јавни час Основне школе „Доситеј Обрадовић“ из Ирига
- 25.11. Манифестација „ Мачков дан младог португизера“
- 30.11. Предавање Мирослава Шпановића на тему „ Актуелна збивања у свету“
- 1.12. Музичко- поетско вече у Термалу
- 6.12. Представа „Патријарх Павле - Бити човек међу људима и нељудима“
- 14.12 Новогодишњи концерт

28.12. Предавање „Валеријан Прибићевић, епископ сремски“ др Александра Новаков

Народна библиотека Пећинци

Промоције

Мај ,промоција књиге „ Новинска нова“ Драгане Ћатић.
Октобар, промоција књига „ Три века цркве у Пећинцима 1720-2020“
и „Азбичник српских свештеника у Срему од 1546. до 1946. године“
аутора проф. Предрага Пузића и протојереја Бојана Мијановића

Програми за децу

21.3. Светски дан поезије, одржана је промоција збирке поезије
Милке Богдановић из Путинаца

2.4. Обележен Међународни дан дечије књижевности

3.-5.10. Дечја недеља радионица „Ђак библиотекар“

Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ Рума

Промоције

16.3. „Човечуљак у крошњи, Милан Белегишанин

22.3. „Срце Динаре“, Борис Мишић

20.4. „Тајна сремачке младости“, Горан Панчић

26.4. „Свитање крај реке“, Петар И. Којић

27.4. „Јефимијине везиље“

28.6. „Добро“, Радован Пулетић

Библиотека „Глигорије Возаровић“ Сремска Митровица

Промоције

12.1 „Ехо непознатог сада“ Марија Миловановић

18.1. Музичко поетско вече

- 6.2. „Затирањем српског постојања комунисти писали историју“, Радојле Маркићевић
- 21.2. Промоција збирке песама Слободана Васића
- 16.3. „Снови и сећања“, Љиља Вујић Црнојакић
- 20.3. „Мртва природа са цвећем“, Снежана Минић
- 30.3. „Кроз трепавице сипам тугу“, Слађана Миленковић
- 6.4. „Све моје сестре“, Лаура Барна
- 11.5. „Ничији војници“, Жељко Пантелић
- 16.5. „Поема о Мартинцима“, Радослав Шумарски
- 19.5. „Борба са свакодневницом“, Вања Вулин Смиљић
- 24.5. Промоција електронске књиге „Све цркве Срема“ др Александар Декански
- 12.6. „Мидар“, Илија Шаула
- 29.6. Песничко вече Љиљане Татић Лукић
- 20.9. „Плес свећиног пламена“, Александар Сладојевић
- 13.10. „Дамари душе“, Весна Чворић Кебедис
- 18.10. „Глуво доба у недоба“, Саво Божић Ружин
- 26.10. „Пушка: три живота Јовице Пушкаша“, Петар Писместровић
- 31.10. „Плаво прозорје“, Милан Гровић
- 16.11. Песничко вече Мирослава Алексића
- 17.11. „Кала“, Јелица Џугурдић
- 28.11. „Тајни живот једне библиотекарке“, Данијела Божичковић Миланов
- 30.11. „Велики прота“ и „Мачванка“ Слободан Смиљанић
- 12.12. „Излаз“ Милорад Јелача

Програми за децу

- 27.1. Изложба „Свети Сава“
- 4.2. Изложба Дан Библиотеке
- 28.2. Радионица „Постаћу писац“
- 8.3. Изложба „8. март“
- 15.3. Изложба „Пролеће“

- 22.3. Предавање „Како да ваше дете буде самосталан ђак“ Биљана Грбовић.
- 25.3-28.12. Радионице „Од А до Ш“
- 5.4. „Ускршњи атеље“, 22. по реду
Април Изложба „Васкрс“, „ Светски Дан књиге“ и „ Важност библиотеке“.
- 16.5. Изложба „125 година од рођења Десанке Максимовић“, Огранак Босут
22. 5. Изложба „Дечје одељење слави рођендан“.
- 23.5. Радионица „Писао ми чика поштар“.
- 24.5. Поводом Дана Дечјег одељења одржана је радионица „Песма може све“
- 25.5. Гост писац Бојан Љубеновић
Јун, изложбе „Међународни Дан деце“, „Ђаки прваци“ и „Лето“
- 7.6. Квиз за ђаке прваке „Ау, што је школа zgodна“.
- 9.7. Радионица „Све о коњу и још понешто“
- 9.7. Радионице „Клице и поганице“.
Јул, изложба „Љубивоје Ршумовић“
- Август, изложба „Глигорије Возаровић“
- Септембар, изложба „Добро дошли ђаци прваци“
- 14.9. Међународни фестивал хумора за децу
- 20 .9. Одржан је 17. Маскенбал „У бајци станујем“
- 1.10. Дечија недеља, бесплатан упис првака
- 3.10 Радионица „Деца су украс света“, Огранак Босут
7. 10. Радионица „Манири и још понешто“.
- Октобар, изложба „Дечија недеља“ и „ Волимо једни друге“
- 25.10. 24. Јесења радионица „Волим јесен златну“
- Новембар, изложба „Град Светог Димитрија“ и „ Светски дан детета“
- 2.11. Радионица „Јесен у мом крају“, Огранак Чалма
- 4.11. Радионица „Манири и још понешто“
- 7.11. Промоција књиге „Како смо сањиви стигли на овај свет: приче лептирића“
- 15.11. Радионица „Свемир је тамо где има пуно звезда, планета и ванземаљаца“, Огранак Јарак
- 17.11. Радионица „Астронаути полећу ракетом у свемир“, Огранак Јарак
- 19.11. Радионица „Изложба ситних животиња“
- 2.12. Радионица „Манири и још понешто“

- 6.12. Радионица „Имам право да пишем, читам и сликам ћирилицу“
 6.12. Изложба „Јован Јовановић Змај“
 17.12. Радионица „Писмо Деда Мразу“, Огранак Босут
 25.12. Радионица „Новогодишња чаролија“, Огранак Чалма
 Децембар, изложбе у Огранку Чалма : „Милош Црњански“ и „Јован Јовановић Змај“
 28.12-11.1 Почеле зимске радионице

Остали програми

- 1.1. Изложба „Мира Ступица“
 1.2. Изложба „Михаило Обреновић“
 4.2. Дан Библиотеке
 3.3. Изложба „Надежда Петровић“
 28.3. Предавање „Учитељство у Срба – 245 година трајања“ проф. др Саша Марковић
 7.4. Изложба „Библиотеке у оку уметника“
 19.4. Изложба „Атанасије Стојковић“
 15.5. Изложба „Из психолошког кутка“
 21.6. Изложба „Путеви емоција“
 14.7. Изложба „Светолик Ранковић“
 1.8. Изложба „Хиландар“
 1.9. Изложба „Из фонда стране књиге“
 13.9. Учешће на Међународном фестивалу хумора за децу (Сребрно Гашино перо)
 23.9. Изложба „Радоје Домановић“
 21.10. Изложба „Милош Црњански“
 14.11. Изложба „Марија Калас“
 27.11. Изложба „Јован Дучић“
 28.12. Изложба „Владета Јеротић“

Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“ Стара Пазова

Промоције

18. 1. Промоција збирке песама и кратких прича Марјана Каравле
 22. 2. "Мора додир, мора осмех, мора топлина, мора нежност, искреност...", Стефан Симић
 28. 2. "Виа Долороса", Дарко Јешић
 2. 3. „Zima s knihou/ Зима с књигом“, Владимир Валенћик
 9.3. “Приручник за путовања по Србији“, Данијела Сладић
 22. 3. "На крају почетка", Илија Туцића
 19. 3. Промоције две књиге Марка Лопушине
 26. 4. „Клуб истинских стваралаца“, Милан Трипковић
 10.5. "(О)жени ону коју волиш", Мома Стефановић
 22.5. Књижевно вече словачких аутора. Учествовали су Мирослав Демак, Ерик Ондрејичка и Мартин Пребуђила
 1. 6. Промоција збирке песама Јелене Пухач Крстић
 9.6. Промоција збирке песама „Шаренило сенке багрема“ Гордане Маритновић Вујановић.
 8. 9. „Остаци ноћи“, Милица Чубрило, у Новој Пазови
 18. 10. "Оруђе богова" Срђан Бељина.
 25.10. "Под прекорним погледом историје", Радован Калабић
 1. 11. Промоција књиге Милене Северовић
 22. 11. "Смех и остала чуда", Милан Белегишанин
 29.11. Промоција нове збирке поезије Драгојле Дивјак
 6. 12. Предраг Јакшић, представио је своје две књиге.
 13. 12. "Ружа под ледом", Мирко Демић
 29. 12. "Душа Срема", Бориса Миљковића

Програми за децу

18. 1. Обележен дан рођења Бранка Ћопића уз учешће предшколске групе ПУ "Полетарац"

20. 2. Са ученицима осмог разреда ОШ "Бошко Палковљевић Пинки" обележено 115 година од смрти српског писца Симе Матавуља

8. 6. Међународни дан детета, радионица о писању песама, са песникињом Душицом Риђошић

17.6. Изложба радова Симеона Јовића

10. 8. Одржана је ликовна радионица за децу у Новој Пазови

5.-9. 10. - Дечја недеља

Остали програми

15. 3. Књижевна заједници Крајине у Београду и вече посвећено раду и делу Милана Крковића

29. 5. Одржан је јавни час на тему - Реторика и беседништво у Економској-трговинској школи "Вук Караџић" у Старој Пазови

15. 9. Вече ромско-српске поезије, музике и игре

13.11. Свечано је отворен нови простор огранка "Петар Петровић Његош" у Новој Пазови

Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ Шид

Промоције

7.4. „Вишњићево из мојих сећања“ Петар Вејновић

17.10. „Приче из средине двадесетог века“ аутора Ђорђеа Јањатовића и Јосипа Башића.

2.11. „Натприродно путовање, исцељење, заштита и помоћ“, Радмила Живановић

10.11. „Вишњићево из мојих сећања“, Петар Вејновић

Програми за децу

1.2. Радионица „10 златних боја“

6.2. Радионица „Није тешко бити фин“

15. 3. Изложба „Подршка у заштити и хуманитарна помоћ људима у покрету, а у прихватном центру у Шиду“

- 29.3. Радионица „Није тешко бити фин“
 27. 4 Изложба „Мој урнебесни приручник о књигама“
 3.5. Изложба „Са осмехом кажите деци да постоје и забавне књиге“
 15.5. Изложба „125 година од рођења Десанке Максимовић“
 24.5. Промоција књиге „Књига која је чувала тајну“ Петра Терека
 31. 5. Радионица „Море“
 6.6. Радионице „Како се припремити за распуст“
 6.6. Промоција две књиге за децу „Књига која је чувала тајну“ Петра Терека и „Мирис медањака“ Наташе Крижанић
 13.7. Радионица „Лепо понашање - Бонтон“
 25.7. Радионица „Другарство се чува и негује“
 17.-22.9 Међународни фестивал младих „Бина мира“
 2.-6.10. Дечја недеља
 8.11. Промоција Летописа Основне школе „Сремски фронт“
 24.11. Радионица „Јесења песма“
 6.12. Радионица „Новогодишња чаролија у Библиотеци“
 12.12. Радионица „Северни и Јужни пол“

Остали програми

- 28.2. Изложба најчитанијих домаћих писаца
 21.3. Светски Дан поезије изложба „Допринос из краја, песмо завичаја“
 24.5. Дан словенске писмености и културе
 25. 5. Изложба „155 година од рођења Алексе Шантића“
 10.6. 42. „Јастребићеви књижевни сусрети“
 17.6. Липе Беркасова „Вече сећања на Дамјанку Чизмић“
 15.8. Осма „Вишњићева сусретања“
 6.9. 44. „Вишњићеви дани“ – литерарни конкурс
 10.9. Изложба „230 година од рођења Георгија Магарашевића“
 5.10. Изложба „Домаћи писци рођени у октобру, Андрић, Павић и Нушић“.
 6.-8.10. 44. „Вишњићеви дани“.
 12.10. Књижевни сусрети „Филиповање“
 6.11. Изложба поводом 100 година од рођења Антонија Исаковића
 30.11. Изложба „Изузетне девојчице које су промениле свет“
 25.12. Изложба „Фотографија дешавања“

Марија Вучковић
Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“
Стара Пазова
marijamv@gmail.com

ОГРАНАК „ПЕТАР ПЕТРОВИЋ ЊЕГОШ“ У НОВОЈ ПАЗОВИ, НА НОВОЈ АДРЕСИ И У НОВОМ РУХУ

Године 1962. дотадашња месна библиотека у Старој Пазови, постаје Матична библиотека Општине и зато се та година узима као година настанка свих огранака Библиотеке. У Новој Пазови се још 1959. године помиње Народна књижница и читаоница чији је први библиотекар био Михаило Вишњевац. На почетку је библиотека имала скроман фонд и 130 чланова. Касније добија назив Месна библиотека, док данашњи назив „Петар Петровић Његош“ добија 1974. године.

Новопазовачка библиотека је више пута мењала локацију. Године 1971. смештена је у дотадашњу Леџинову улицу број 1, у сам центар места. Када је 2002. године донета одлука о рушењу те зграде у којој је била библиотека, пресељена је у неадекватан, недовољно велики и ненаменски, магацински простор у Кнез Михаиловој улици број 17. На тој локацији су заједно радила и одељење за децу и одељење за одрасле. Како је библиотека расла, постало је очигледно да се мора преселити. Тако је 2012. године, у центар места пресељен само део тј. Дечје одељење. На тај начин је, на две одвојене локације, уз многобројне проблеме, огранак „Петар Петровић Његош“ радио до 20.7.2023.

Велико невреме тог 20. јула 2023. поред многобројних објеката оштетило је и простор у ком је била смештена библиотека. Наиме, подигнут је делимично кров и избијени су прозори. Тиме је проузроковано да неуслован простор постане потпуно неупотребљив и било је неопходно привремено затварање. Грађа је заштићена по библиотечким прописима и почела је потрага за новим локалом.

Када посматрамо шири или ужи центар Нове Пазове прилике су, као у већини наших насеља. Наиме, у главној улици су локали смештени у предњим, наменски преуређеним просторијама

породичних кућа, недовољне квадратуре и физички неповезани. Огранак у Новој Пазови био је на две одвојене локације, али укупне квадратуре од 200 м², без читаонице, простора за активности и места за нове полице са књигама. Та, свакако недовољна квадратура била је само полазна тачка у тражењу локала и преговорима који следе.

Потрага за простором је трајала цело лето и у неким моментима је деловало као да неће бити успешна. Локали у понуди су углавном били испод 200 м², недовољно осветљени и уопштено неусловни. Међутим, случај је наместио да се крајем августа велика фирма иселила у други простор и ослободила цело приземље зграде, нове градње од око 350 м². При првој посети установљено је да испуњава сва очекивања. Простор као да је наменски прављен за библиотеку. Локал има три улаза од којих је један са главне улице и два бочно. Три велике просторије намењене, једна за дечије одељење, једна за одрасло и трећа као читаоница у којој је смештена стручна грађа; две мање просторије од којих је једна канцеларијски простор за обраду књига, а у другој је смештена референсна грађа и сабрана дела. Додатне две мање просторије су намењене некњижној грађи.

Паковање књижне и некњижне грађе започето је 25.9.2023. а преношење кутија, којих је било око 1400 и расклопљених полица и другог намештаја почело је 1.10.2023. Будући да селидба није планирана и да библиотека није имала буџет за ту сврху потражили смо и добили безрезервну помоћ локалне самоуправе, ЈКП „Чистоћа“ и самог председника Општине Ђорђа Радиновића, којима дугујемо велику захвалност. Половином октобра смо били у новом простору и започели припреме за ревизију, која је 2023. долазила као редовна. Цео колектив је радио предано дајући свој максимум и успели смо да обавимо све по плану, селидбу, уређење библиотеке, ревизију и свечано отварање новог библиотечког простора.

На двестотине десету годишњицу рођења великог песника по коме је огранак и добио име, 13.11.2023. уприличена је свечаност са бројним гостима из света културе, локалне самоуправе, Општине и бројним суграђанима који су несебично помагали око опремања одељења и читаонице и том приликом су подељене бројне Захвалнице за донације у виду дечијих тепиха, табурића, канцеларијских столица, компјутерске опреме, пултова и друго.

Свечано отварање и уручивање захвалнице председнику Општине, господину Ђорђу Радиновићу

Повезивањем оба одељења на једној локацији решени су многобројни проблеми и олакшана комуникација запослених, манипулација грађом, јер је обрада књига била на одељењу за одрасле; затим млађи читаоци, које занимају књиге са Одељења за одрасле могу лакше доћи до њих и самим тим упознати запослене на том одељењу.

Нове просторије Библиотеке

Од отварања организујемо бројне сусрете са писцима, радионице са децом, у читаоници увек има студената, али и млађих и старијих читалаца. Нов простор пружа бројне могућности и радујемо се времену које долази и многим активностима које су пред нама. Надамо се да наш пример показује колико се сваки труд исплати и да ће мотивисати и друге.

Читаоница и у позадини излог у ком се налази референсна и сабрана дела

ЛИТЕРАТУРА:

1. Илић – Агапова, Марија *Јавне библиотеке*. Београд: Библиотека града Београда, 2003.
2. Мијајловић – Симић, Милка, *Нова Пазова: од оснивања насеља до данашњих дана* (Стара Пазова: Центар за културу, 2015.), 296.-297. страна.
3. Радио Стара Пазова “Ново дечије одељење библиотеке“ Радио Стара Пазова, rtvstarapazova.rs/sr/vest.php?id=612 (преузето 10.01.2024)

Кристина Зукић
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
kristinazukic.du@gmail.com

ПРИКАЗ ИЗЛОЖБЕ "ПУТЕВИ ЕМОЦИЈА" У БИБЛИОТЕЦИ „ГЛИГОРИЈЕ ВОЗАРОВИЋ“

„Добру књигу чини добар читалац“. Ралф Валдо Емерсон

Пратећи заинтересованост читалачке публике да се приметити да су интересовања читалаца порасла за књиге из психологије и популарне психологије које се налазе у психолошком кутку Библиотеке „Глигорије Возаровић“. Како би се што боље популаризовале наведене књиге, постављање стручних изложби постала је традиција у овој библиотеци. Током јуна месеца 2023. године у Округлој сали постављена је изложба "Путеви емоција", како би се на што бољи начин презентовао психолошки кутак и књиге које се тамо налазе, а за које су читаоци посебно заинтересовани последњих неколико година. У периоду у ком је била отворена, изложбу су посетили сви корисници Библиотеке, без организованих посета.

Изложба је конципирана у осам целина, као и књиге из фонда Библиотеке које су коришћене као извор. Књиге које садрже податке о емоцијама послужиле су као репрезентативни део изложбе. Редослед паноа је такав да се читаоци у сваком од представљених паноа упознају са свим што је значајно за емоције, а то је свакако шта су емоције, основне емоције, зашто је важно одабрати љубав, каква све осећања постоје, која су то естетска осећања, шта је захвалност, емоционална неписменост, и како то ми сами себе видимо.

Први и други пано изложбе су од великог значаја јер сазнајемо шта су то емоције, шта нису емоције, које су то основне емоције, и како да разликујемо здраве од нездравих емоција. Израз емоција је латинског порекла (emotio – узбуђење) и у клиничкој пракси се користи као синоним за осећање, иако је осећање сложенији појам и подразумева специфичан начин реаговања на неку информацију

посебним доживљајем. Иако су емоције заједнички појам свим људским бићима, не можемо на људска осећања гледати као на појам који се јавља сам по себи. Због тога је можда прецизније говорити о емоционалним реакцијама, пре него о емоцијама и осећањима.

Према томе можемо рећи да постоје примарне емоције: емоционална реакција на неки догађај. То може бити радост, љутња, страх, туга. Док емоционална реакција и перцепција сопствене реакције на неки догађај представљају секундарне емоције. Овде видимо у којој мери емоционална реакција може бити сложена, јер обухвата опажање (мишљење), осећање и понашање у складу са тим. Ипак, треба разликовати емоције и емоционалне реакције од неких других појмова! Емоције нису осети, сензације. Нису ни понашање, иако емоционална реакција обухвата и понашања, не можемо их изједначити. Емоције настају као последица реакције на неку ситуацију, а наше понашање је узроковано том емоцијом. Посебно бих нагласила значај у разликовању између здравих и нездравих емоција, било да су оне позитивне или негативне. Дакле, емоције као нормалне, адаптивне, човеку својствене реакције на неку ситуацију, могу бити позитивне и негативне (односно пријатне или непријатне). Страх, љутња, туга, љубомора (здрава љубомора), забринутост спадају у непријатна, негативна осећања.

Трећи пано којем сам дала наслов *Бирам љубав* приказује да између страха, љутње, љубоморе и љубави, ипак изаберемо љубав. Љубав је сентимент који садржи осећање наклоности, нежности и привржености према особи која нас привлачи, са којом се наше ја идентификује. Поред емоција међу којима сам истакла љубав као најзначајнију, приказане су и друге емоције као љубомора, мржња, презир, завист и сажалење, дивљење и страхопоштовање. Креч и Крачфилд нам дају мапу емоционалних односа према другим људима.

То су комплексне диспозиције тј. сентименти: трајни афективни и конативни односи према познаницима.

У делу изложбе који прати разне врсте осећања напоменула бих да само осећање успеха прати субјективну самооцену и да је резултат повољан. Неповољан исход изазива осећање неуспеха. Обе ове емоције су повезане са сопственим нивоом аспирације и мотивом постигнућа. То је разлог што се задовољство због успеха и незадовољство због неуспеха разврставају у интелектуалне емоције. Ту је и осећање поноса

које се јавља уз доживљај релативно високе вредности своје личности или своје улоге.

Осећање срама јавља се уз свест о сопственим недостацима или недолучним поступцима. Ту је и осећање кривице које се најчешће јавља код особе која доживљава да се огрешила о моралне норме понашања, те је прати "грижа савести".

Посебно бих издвојила пано на којем су истакнуте емоције везане за естетска осећања. Естетском емоцијом је обухваћен комплекс емоционалних доживљаја лепог које изазива објект или ситуација коју посматрамо, или смо посматрали.

Ова изложба "Путеви емоција" има значај јер нас може подстаћи да продубимо наша сазнања о емоцијама и да сами завиримо у психолошки кутак Библиотеке „Глигорије Возаровић“. Да застанемо на тренутак и дивимо се лепоти наслова књига које овај кутак у нашој библиотеци поседује, а изнова и изнова се обнавља новим, интересантним и едукативним насловима, који ће читаоца и читаоце са добрим фокусом привући и доброј књизи, да ће пожелети да га поново посете. Ту је свакако значајна улога и библиотекара који читаоцу може помоћи у одабиру књига из психолошког кутка. Није реткост да у тим тренуцима читаоце упознамо детаљније са библиотечким фондом и потражимо неку другу сродну област која

читаоца интересује, нешто лепо, корисно, сазнајно, а може то бити нешто лагано за читање, у зависности шта читалац у том тренутку одлучи да је најбоље за њега.

Изложба „Путеви емоција“ у Библиотеци „Глигорије Возаровић“ је поред нових сазнања о емоцијама и визуелног доживљаја, послужила да читаоцима представи и психолошки кутак Библиотеке, те да их упозна које то књиге из области психологије, њених примењених грана и популарне психологије наш фонд поседује. А ми библиотекарима смо ту да олакшамо одабир и пружимо корисне информације читаоцу, као и да креативним изложбама дамо нову ноту садржајима и програмима наше библиотеке.

А једна од таквих управо је била и ова „Путеви емоција“, која је развила посебну емоцију љубави према књизи.

Мирјана Јовановић
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
mirjana991.mj@gmail.com

БИБЛИОТЕКА ИЗВАН ФИЗИЧКИХ ОКВИРА

У савременом друштву, библиотека се обично сматра простором у коме су смештене књиге, утопљене у тишину. Међутим, Библиотека "Глигорије Возаровић" излази из утврђених оквира на свој јединствен начин и поставља се као иницијатор у ширењу радости читања и у обогаћивању живота најмлађих чланова заједнице. Она превазилази физичке границе својих зидова и претвара се у активног учесника у животима својих посетилаца. Пре свега, промовише читање као незаменљив део дечјег одрастања. Учесће библиотеке на разним манифестацијама оснажује повезаност са локалном заједницом, библиотекари постају видљиви и доступни чланови заједнице који активно доприносе културном животу. Тако се граде трајни мостови поверења и подршке, чиме се јача улога библиотеке као незаобилазног центра културе и образовања. Најважније од свега, учешће библиотеке на манифестацијама доноси осмех на лица малишана. Кроз игру и смех стварају незаборавне успомене које их прате кроз детињство и обликују њихов однос према књигама и читању. Креативне радионице у библиотеци су важне јер пружају прилику најмлађим посетиоцима да се забаве, уче и развијају различите вештине на интерактиван и стимулативан начин. Осим тога, ове радионице доприносе развоју љубави према књигама и читању, као и изградњи самопоуздања и социјалних вештина. Кроз различите програме, активности које библиотека пружа, корисници имају прилику да развијају љубав према читању, стичу нова знања, развијају креативност и друштвене вештине, као и да се припреме за даље школовање. Библиотека је такође безбедно и стимулативно окружење у коме школарци могу да истражују и уче, под надзором стручних библиотекара. Кроз активности, библиотека игра кључну улогу у подршци и развоју деце, доприносећи њиховом целокупном развоју и обогаћивању њихових животних искустава. Током целе

године, библиотека је кључни носилац образовних програма, прилагођавајући се променљивим потребама и интересовањима. Лето, као период када млади имају више слободног времена, представља идеалну прилику за библиотеке да додатно промовишу читање и образовање. Управо тада, Библиотека "Глигорије Возаровић" активно се укључује у различите манифестације које наглашавају значај књиге и читања у заједници. Ова ангажованост током лета доприноси ширењу свести о улози библиотека као центара образовања и културе, стварајући везу између деце, књига и библиотека.

"О коњу и још понешто"

Радионица "О коњу и још понешто" осмишљена је као динамична и едукативна радионица намењена деци, фокусирана на упознавање са коњима и учење о њиховом понашању. Циљ ове радионице је да децу уведе у свет коња, научи их о различитим расама коња, њиховим карактеристикама и начину бриге о њима. Кроз ову радионицу, деца имају прилику да развију боље разумевање и поштовање према коњима, као и да науче о важности бриге о животињама и развијају емпатију према њима. Поред тога, радионица пружа деци могућност да развију и важне животне вештине, попут одговорности, тимског рада и самопоуздања. Рад са коњима захтева дисциплину, стрпљење и истрајност, што су основне вештине које се могу применити у различитим сферама живота.

Ова радионица је одржана је 9. јула на Хиподрому у оквиру манифестације коју је организовао Савез за коњички спорт Србије и коњички клуб Срем, при чему су библиотекарке донеле различите

књиге, али је фокус био на књизи "Све о коњу ... и још понешто". Деца су имала прилику да чују занимљиве приче, док су у креативном делу радионице могла да испоље своју машту у цртању коња и изради гриве. За тај задатак су користили вуну као помагало, што је допринело њиховом учењу и развоју различитих вештина на забаван и интерактиван начин.

"Клице и поганице"

Радионица има за циљ да подстакне децу да одрже хигијену тела и душе, наглашавајући важност читања током летњег распуста. Кроз интерактивне активности и дискусије, деца су имала прилику да науче о значају очувања здравља и менталног благостања, као и да

истраже свет књига и библиотеке као драгоценог ресурса за њихов развој. Недостатак бриге о хигијени тела може значајно утицати на физичко здравље, док је, с друге стране, читање хигијена душе. Оно подстиче ментални развој, обогаћује фонд речи, обогаћује знање и буди нова интересовања. Радионица је одржана 9. јула у склопу манифестације "Лето на Сави". Фокус је био на сликовници "Мала

принцепа: Нећу да перем руке". Деца су пажљиво слушала, па су поделила своје мишљење зашто је битно прати руке. У креативном делу радионице, користили су надуване рукавице као симбол шаке и цртали су бактерије, вирусе и све оно што може остати на нашим рукама након игре у парку.

Библиотека "Глигорije Возаровић" не представља само место за чување књига, већ и центар културних догађаја како у својим просторијама, тако и ван њих. Организацијом културних догађаја, библиотека ствара везе између људи и привлачи различите групе становништва. У простору библиотеке, организују се различите

културне активности као што су књижевне вечери, предавања, креативне радионице, изложбе и друге манифестације. Ове активности привлаче посетиоце различитих интересовања и узраста, обogaћујући културни живот заједнице и промовишући значај читања и образовања. Изван просторија библиотеке, културни догађаји се организују на различитим локацијама као што су школе, паркови, културни центри и други јавни простори. Овакво ширење активности библиотеке омогућава да се досегне већи број људи и да се привуку нови корисници. На пример, организовање креативних радионица за децу у парковима или школама привлачи родитеље и децу која можда не би дошла у библиотеку у супротном случају. Рад запослених у библиотеци је од суштинског значаја за успешно организовање и промовисање културних догађаја. Они су везе између културних институција, заједнице и посетилаца, а својим трудом и ангажованошћу креирају пријатну и стимулативну околину за све учеснике. Библиотекари се труде да понуде разноврсне и интересантне програме, а својим сталним унапређењем и развојем доприносе привлачењу нових посетилаца и стварању поверења у заједници. Кроз организацију културних догађаја, библиотека ствара околину за учење, изражавање и сарадњу, доприносећи тако развоју културе, образовања и сарадње у заједници. Овакве активности позитивно утичу на развој културе, образовања и сарадње у заједници, доприносећи тако њеном целокупном напретку и процвату.

Јована Бакајлић
Народна библиотека „Симеон Пишчевић“
Шид
jovanabakajlic@gmail.com

ИНТЕРДИСЦИПЛИНАРНОСТ У ЗАВИЧАЈНИМ ЗБИРКАМА

Скривена блага, богате ризнице и непрегледне тајне које говоре о једној територији, једном народу и његовим карактеристикама, а које се налазе у библиотекама, јесу завичајне збирке. Не ограничавајући се само на књиге, оне љубоморно чувају дух старина преко разгледница, плаката, писама, докумената, рукописа, медаља, значки и многих других предмета поклоњених од стране завичајаца.

Њихово богатство се огледа у разноврсности, посебно у погледу дисциплина и наука којима су се бавили завичајци и које су заступљене у књигама којима располаже. Тамо се могу наћи књиге богате питањима и одговорима о екологији, биологији, медицини, инжењерству, књижевности, астрономији и тако у недоглед. Што би се рекло „од игле до локомотиве“. И ту је њихова чар, њихов пун сјај. Оне никада нису монотоне, нити скроз претраживе, увек нешто ново имају да понуде и нечим новим да привуку пажњу. У овим збиркама, различите научне дисциплине и области се морају понашати као једно, ту нема простора да се било која изостави или занемари. Једнако је важан завичајац који се бави медицином и онај који се бави поезијом, једнако је важна књига у којој се помиње бар једно село неке општине или монографија свих њених села. Свако од њих на свој начин оплемењује свој завичај и заслужује да буде утиснут у историју.

Рад у завичајној збирци представља велику одговорност, али и прилику за испуњен дан и стицање нових знања. Сваки радни дан је прича за себе, нова авантура или бродолом, а библиотекар сам одлучује шта ће одабрати. Дођу дани када се морамо бавити тешким темама попут геноцида, мучења, тешке и тамне стране човека, боли коју су недужна лица доживела, те такве ствари сврставамо у неке бродоломе, после којих се тешко човек опорави и потајно се нада да се неће више никада поновити. Са друге стране, под руку на обраду

дођу и неки леи моменти, прославе забележене на разним фотографијама, па се игром случаја у гомили црно-белих фотографија ухватимо за ону која нас вуче због неког шестог чула, па се препознају једне очи међу стотинама других. То су непроцењиви моменти када схватимо да кроз наше претке живимо ми и обрнуто и да се кад-тад непланирано суочимо са чињеницом да је свет заиста мали и да смо се нашли у право време и на правом месту из неког разлога. Тек тада креће потрага, ко је фотографисао, када, који је повод и тако редом. Прави истраживачки рад који никада не престаје. Врло брзо се са некњижне грађе библиотекар мора поново вратити на књиге, јер у сваком моменту постоји могућност да ће зарад стручног рада, дипломског или било ког другог истраживачког рада добити молбу од студента/истраживача за неке изворе који се можда налазе једино у овим збиркама. Дакле, јединство свих тих активности и области при раду представља интердисциплинарност, те је она неопходна и нужна на овом пољу. Библиотекар не може бити поткован са толико дисциплина колико их крије збирка, али може свакодневно да ради на себи и да учи, те је због тога овај посао одговоран али и занимљив.

Предности које носи посао библиотекара у завичајној збирци првенствено се огледа у склапању сарадњи током рада. Познато је да се збирке обогаћују највише поклонима, а како их обично донесе власник, библиотекар постаје богатији за још један извор, причу и истину коју ће од сада чувати. У свету када је већина нових извора доступна на интернету, право је освежење у нашем случају седети са завичајцем попут Светислава Ненадовића који вам помаже да скупите што више података о часопису насталом и штампаном шездесетих година прошлог века у Шиду. Тада време стане, а ви упијате сваки драгоцен податак који се нађе на располагању и цените сваки тренутак пажње коју вам дародавац поклања. Никада се не зна да ли ће на врата покуцати неко ко доноси књигу на поклон, или свој живот у десетинама вредних албума, те се тако у Народној библиотеци „Симеон Пишчевић“ Шид могу наћи како живописни путописи куцани на ручној машини или пак албум филателије. Напред поменуто, Библиотеци је оставила Цветанка Тубић, Шиђанка рођена 1921. године, која је након навршених 100 година свог авантуристичког живота напустила овај свет. Свој духом и ведрином обогаћен живот, оставила је Библиотеци прегршт албума, докумената, фасцикли, фотографија, писама, маркица и многих других поклона на

којима смо јој вечно захвални. Један од занимљивих примера интердисциплинарности у овом послу је на пример изучавање Есперанта. Цветанка је била заљубљеник у овај језик, но како се до сада на пример никада нисмо сусрели са истим, било је право задовољство закорачити у нешто ново. Дакле, изненађења су неминовна на оваквом радном месту.

Зашто кажемо да је овај посао зачарани круг? Из простог разлога што се истраживање никада не прекида. На пример, док сам се из неког разлога бавила темом логорских затвореника из наших крајева, случајно сам наишла на податке о фасцинантној и веома цењеној докторки медицине рођеној у Моровићу (општина Шид). То представља прави пример повезивања различитих области. Та испреплетаност подсећа на паукову мрежу, док библиотекари представљају паукове који вредно сваку нит мере и лепе, надовезују причу на причу до коначног облика. Понекад се у ту мрежу ухвати нека нова прича, која чека да буде повезана и разоткривена како би допринела исписивању историје једног поднебља. Што се мрежа више шири, то је идентитет једне нације препознатљивији, упечатљивији. Што је више карица у ланцу, то је дужи. Није ли то прави пример интердисциплинарности у завичајним збиркама?

Поред библиотекарства, чезнући за новинама, завичајне збирке изискују додатну ангажованост око додатне стручне помоћи, рестаурације одређене грађе или пак промовисања исте. Познато је да је коришћење ове грађе ограничено на просторије библиотеке, односно читаонице, те се поставља питање како кориснику што више приближити њен садржај. Како је опрема за овакве подухвате веома скупа, библиотекар се мора позабавити изналажењем додатних новчаних средстава поред оних који редовно и уз велику подршку обезбеђује оснивач. За такве прилике, најзахвалније је редовно пратити конкурсе за финансирање или суфинансирање пројеката других нивоа власти, те своје жеље и циљеве јасно презентовати путем пријава. Неопходно је радити у тиму где директор препознаје и уважава идеје, те на све могуће начине пружа подршку ради унапређења посла и усавршавања својих запослених. Уколико препознајете потребе библиотеке и то знате јасно да преточите у конкурс а уз то и добро финансијски испланирате, те на крају и реализујете са својим тимом, то представља још један пример комбиновања различитих области зарад вишег циља. Управо овим

путем, 2009. године, под пројектним идејама директорке Славице Варничих, путем разних конкурса, никла је потпуно нова зграда Библиотеке, а Завичајна збирка добила свој нови, засебни кутак.

Тежећи ка обради, презентовању и промовисању локалног блага које крију завичајне збирке, неопходно је уврстити све изворе који стоје на располагању. Овај позив није статичан, напротив, он тражи да се непрекидно поставља питање унапређења библиотекарства у сваком погледу, а то се може постићи једино комбиновањем разних вештина и области, као што је то и поткрепљено у наведеним примерима

Беуковић Тосић Борка
 Библиотека „Глигорије Возаровић“
 Сремска Митровица
 borkabeukoviccosic@gmail.com

НЕМАЧКИ КАТАЛОГ БЕЛЕТРИСТИКЕ У МИТРОВАЧКОЈ БИБЛИОТЕЦИ¹

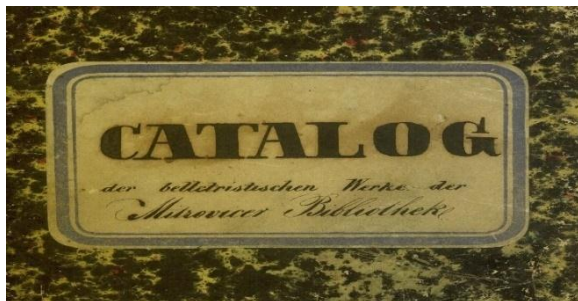
У Завичајној збирци сремскомитровачке библиотеке сачуван је рукописни каталог немачке библиотеке, до сада непознат нашој јавности. Овај дар непознатог дародавца стигао је као поклон, а време када нам је дат на чување није познато. Вредност овог каталога лежи у његовом сведочењу о постојању немачке библиотеке у Митровици. Кроз његове странице откривамо значајне увиде у фонд читаонице, начин вођења књига и пут културне размене између немачког и српског језика. Ово поглавље нам расветљава прошлост и поносно истиче важност језика и културе у нашем граду. Каталог и трагови времена на његовим корицама оживљававају причу о времену када је немачки био службени језик у Митровици.

Овакав каталог, као и сваки алфабетски каталог, представља основно информационо средство библиотеке и служи као веза између библиотечког фонда и читаоца. Као најпотпунији документ, он даје прегледан увид у целокупан фонд библиотеке. Уопштено, основни принцип формирања каталога је ређање одредница у јединствени низ према абecedном редоследу, а подаци који у овом каталогу идентификују публикацију и одређују њено место у каталогу су презиме аутора и наслов дела, инвентарни број, број примерака одређеног наслова и број странице на којој се дело налази.

Његов садржај открива интересантне информације о фонду немачке читаонице, о начину вођења приновљених књига на немачком језику и неколицини наслова на српском језику и ћириличном писму. Кроз овај каталог упознајемо библиотечки фонд којим је немачка читаоница располагала за време док је немачки био

¹*Catalog der belletristischen Werkeder Mitrovicer Bibliotheke* (назив каталога у оригиналу на немачком језику)

у употреби као службени језик у Митровици. Ипак, важно је напоменути да у каталогу није наведено време настанка.

Димензије каталога су 33,5 x 21 cm. Свеска у линијама повезана је картонским корицама, које су украшене црном и белом бојом. У горњој половини корице налази се налепница димензија 13 x 8,5 cm. Налепница је украшена плавим рамом у којем је исписан назив *Catalog der belletristischen Werke der Mitrovicer Bibliothek*, његов хрбат је израђен од танког тегет платна, док су трагови коришћења веома упечатљиви на овој рукописној књизи.

На унутрашњој страни предње корице, у горњем десном углу, налази се још једна, мања налепница, која нам говори о тадашњем актуелном књиговесцу и књижару „Јосипу Кологнату из Митровице². Запис са налепнице указује на трећу књигу и можда годину(?), уз иницијале библиотекара који је водио каталог. Печат поменутог књижара налази се на још неколицини старих и ретких књига у фоду Библиотеке.

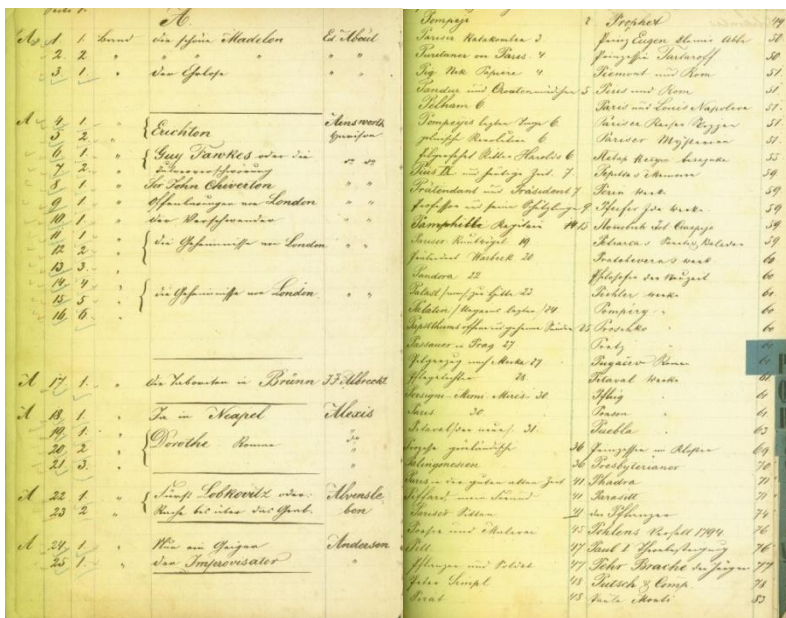
²J. Collognath Buchbinderin Mitrovic. (3) Buch.....N0 (3/70...LD) (назив штампара у оригиналу на немачком језику)

Печат *Josip Collognath knjižara Mitrovica/Josun Кологнат књижара Митровица* преузет је из књиге *Francuska početnica za srednje škole* аутора Јулија Адамовића, из фонда старе и ретке књиге

Странице алфабетског каталога су нумерисане од један до сто, при чему је свака страница графитном оловком подељена на шест колона различитих димензија, које су наменски попуњене. Прва страница садржи латинична слова немачке абецеде и исписана је калиграфијом. Друга колона садржи низ од А1 до А39, где се и завршава са словом А. Овде је реч о наведеним делима аутора чије презиме почиње словом А, након чега се нижу и остала слова абецеде. Имена аутора исписана су накнадно, али не и код сваког презимена, што се види из рукописа и величине слова. Трећа колона даје нам информацију о броју примерака одређеног наслова. Колона са називом дела обухвата заредом дела истог аутора, а у засебној колони наведени су аутори. Најбројнији наслови су од аутора чије презиме почиње на слово S, Sch, Sp, St. Као пример, заступљени су следећи аутори: Sand, Sanson, Schiller, Scott, Schirmer, Smith, Schmid, Schülze, Seidlitz, Schakspeare, Sturm, Schubert, Schumacher и други. Видљива је тежња библиотекара који је водио овај каталог да се примени принцип једнообразности и доследности. Наведени изузеци упућују на одступања уз објашњена.

Од класика светске књижевности ту су Петрарка, Данте, Бајрон, Гете, Лесинг, Дима, Дикенс, Хајне, Келер, Љермонтов, Шилер, Сервантес, Шекспир, Волтер, Русо, Дима, Иго.

Најзаступљенији су немачки аутори, као и аутори из немачког говорног подручја, док неколико наслова ћирилицом на српском језику разбија тај низ. С обзиром на то да је немачки језик био у употреби као службени за време постојања немачке читаонице у Митровици, занимљиво је да су се у овом каталогу нашао и дела на српском језику. У питању су следећи наслови: *Извјестије о стању народа у европској Турској*, преведено са француског језика од стране Адолфа Бланки; *Српске народне приповјетке* од Вука Караџића; *Српско-народне витешке пјесме* од Андрије Качић Миошића; *Лажни цар Шћепан Мали: историчко збитије вјека* од владике Петра Његуша; *Вјерност граничара* од Милана Негована; *Даворје. Ајдуци. Женидба и удадба* од Јована С. Поповића; *Поглед на Кнежевину Србију*; *Историја Војничке крајине* од Франца Ваничека и *Усамљени*

јуноша. Силоан и Милена. Велимир и Босиљка од Милована Видаковића.

Следи 25 празних страница, а потом део који има истакнуту абецеду на рубном делу странице. Почевши од слова А, дела се могу претраживати према истакнутом почетном слову и дата је информација на којој се страници каталога дело налази. На примеру можемо видети да се *Aristip* (Christoph Martin Wieland) налази на страници број 93. Како се немачка абецеда разликује од наше, смештај одредница је морао бити прилагођен у складу са немачким абецедним редом.³

У садржају каталога налазе се и дела хрватских аутора. Пример је збирка лирских песама *Sriemska vila* од Илије Округића (Сремца) на латиничном писму, као и збирка лирских песама и драма на немачком језику *Gedichte von Ban Jellačić*, од бана Јелачића. Збирка садржи и прву збирку песама *Eine Stunde der Erinnerung*, што у преводу значи *Тренутак успомене*, истог аутора. На страни 90 овог каталога налази се неколико наслова непознатих аутора, што указује на пажљив и систематичан приступ у вођењу и формирању каталога. На то указују и додатне белешке поред неких наслова. Имамо примере где стоји скраћена белешка, а значи да наведени наслов недостаје, белешка која нас информира да је наслов набављен аукцијском куповином или да је продат.

Рукописни каталог као сачувано сведочанство о постојању немачке читаонице је значајан допринос едукацији и ширењу знања о томе колико је немачка читаоница допринела развоју свести о значају и вредностима културног наслеђа за изградњу идентитета заједнице. Чувањем овог каталога обезбеђују се услови за трансфер знања новим генерацијама, а тиме и едукација за будуће чуваре културног наслеђа. Презентацијом наших културних вредности, као и културног наслеђа мањинских националних заједница у нашој средини, указујемо на њихов значај, допринос и улогу коју су претходне генерације имале у

³ Немци у својој абецеди немају слова Č, Ć, Dž, Đ, Lj, Nj, Š, Ž, али имају Ä, Ö, Ü, Q и В.

стварању културноисторијског наслеђа у Сремској Митровици и региону.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Гавриловић, Славко. Митровица- трговиште у Срему 18. и 19 века (1716-1848). Београд, САНУ, 1974.
2. Знамените личности Срема- од I до XXI века-. Нови Сад, Сремска Митровица, Филозофски факултет, Музеј Војводине, Музеј Срема, 2003.
3. Catalog der belletristischen Werke der Mitrovicer Bibliothek.

Ивана Јовановић
 Библиотека „Глигорије Возаровић“
 Сремска Митровица
 ivana.ridjosic@gmail.com

ИСТОРИЈАТ ОГРАНКА БИБЛИОТЕКЕ „ГЛИГОРИЈЕ ВОЗАРОВИЋ“ У ЈАРКУ

Огранак Библиотеке у малом селу Јарак надомак Сремске Митровице носи у себи дуг и богат историјат. Од свог оснивања он је био кључни део културног и образовног пејзажа, пружајући простор за едукацију, подршку образовању и уметничком стваралаштву.

Библиотечка делатносту Јарку бележи своје почетке крајем 1973. године. На иницијативу Месне заједнице и самих мештана села, а у договору са Градском библиотеком оснива се Огранак у овом селу. Први корак ка оснивању Огранка била је једногласна одлука мештана, донета на Савету Месне заједнице. Савет је одржан у октобру 1973. године у Јарку, и са те седнице упућен је захтев градској Библиотеци „Глигорије Возаровић“ за одобрење за отварање огранка, као и за помоћ у средствима из њеног амортизационог фонда. Средства су коришћена за набавку инвентара, опрему библиотеке и читаонице. Библиотеком је тада руководила Зора Весковић, чија је највећа заслуга била сређивање фонда и вођење потребне документације за отварање Огранка. На основу решења из 1973. године Месна заједница се обавезала на следеће услове за нормалан рад библиотеке и читаонице тј. да ће обезбедити:

- просторију за рад,
- лице за рад у библиотеци и читаоници,
- одржавање хигијене и чистоће,
- загревање просторије у зимском периоду,
- напајање електричном енергијом и све друге потребне услове који произилазе као потреба у току рада библиотеке и читаонице.

Те 1973. године библиотека принудно ради у школи, а циљ Месне заједнице је да се обезбеди нов простор како за књиге, тако и за све будуће новоучлањене кориснике како би повратили добру стару

традицију, када је књига била врло популарна. Библиотека је тада бројала око 200 уписаних ђака и више од 100 мештана.

Године 1977. на челу са управником Градске библиотеке Милорадом Петровићем, Огранак се измешта и почиње са радом у новоизграђеној згради Дома културе, у малој сали, која се налази у центру села. Основна школа „Борис Кидрич“ која се налази у селу, у сагласности са Месном заједницом, донирала је почетни књижни фонд са преко 3000 књига за будућу новоопремљену библиотеку. Фонд је увећан и на тај начин што су књиге прикупљане од ученика и мештана села. Библиотека се обавезала да ће према потребама Огранка и својим материјалним могућностима настојати да сваке године повећава књижни фонд.

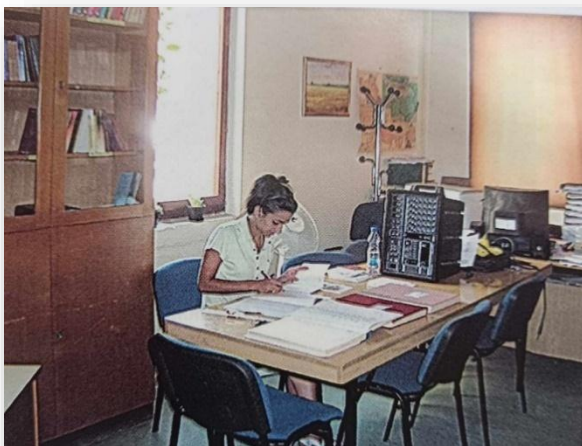
Књиге су у почетку биле разврстане у четири групе:

1. Научно-популарна,
2. Пољопривредна,
3. Политичка,
4. Белетристика.

Књиге су се издавале свакога дана, а број публикација се бележио у једну свеску, док се евиденција корисника водила у другој. Радно време је било од 16 до 20 часова, а запослено лице радило је на пола радног времена.

Постојао је интерни правилник о коришћењу и чувању књига, којег су се читаоци уредно придржавали. Тих година МЗ Јарак била је претплаћена и на дневну штампу која је стизала у Библиотеку, због чега она добија и свој нови део – читаоницу. Ту су се окупљали мештани, који су читали, играли шах, разговарали и размењивали своја знања и искуства. Увек је била добро посећена од стране омладине и старијих мештана. У том периоду Библиотека је бројала око 4000 наслова. Књиге су смештене у дрвене ормаре, а веома активна је била већ поменута шаховска секција. Читаоница је окупљала грађанство, трудећи се да испуни своје задатке и пружајући прилику да мештани у Јарку негују друштвеност и међусобно зближавање, те да унапређују народне културне интересе. Читаоци редовно посећују Библиотеку и у просторијама Дома културе одвија се сеоско дружење. Због великог интересовања како за књиге, читаоницу и дружење Библиотека од марта 1989. године почиње да ради пуно радно време, од осам часова сваког радног дана.

У марту 1991. године Библиотека је пресељена као и просторије МЗ Јарак у новоизграђену зграду на плацу у продужетку Дома културе у улици Савској бр.2а. Због финансијских проблема, Савет МЗ Јарак сматра да је најприхватљивији услов да се Огранак Библиотеке „Глигорије Возаровић“, пресели у канцеларију МЗ Јарак и том одлуком се обавезала да ће и даље пружати услове за нормалан рад Огранка.

Просторија МЗ и одељења градске библиотеке из Сремске Митровице у Јарку

У прво време упис читалаца је био бесплатан, тада је била и најмасовнија посета Библиотеци, касније се уводи симболично плаћање чланске карте, али и до данас је задржан тренд да предшколци и прваци имају бесплатно учлањење, као и сви они који желе да постану корисници, у фебруару када се обележава годишњица рада Библиотеке.

Од 1994. до 2001. године Наду Јанковић замењује нова управница Мирјана Пејновић, касније Живка Матић, затим Рајко Секулић и Слободан Кекић који су наставили већ дугогодишњу традицију рада Огранка.

Поновно пресељење Библиотека доживљава 2012. године по завршетку надоградње зграде Дома Културе, када улази у наменске просторије у дограђеном делу и ту остаје до данас.

Зграда у којој се налази Огранак библиотеке

Од тада па надаље, Библиотека ради по свим стручним правилима. Фонд књига се обнавља у чему је учествовало и село издвојивши неколико десетина хиљада динара за куповину нових публикација. Фонд је уређен према Универзалној децималној класификацији и смештен у свој простор. Лисни алфabetски и стручни каталози су затворени. Након ревизије децембра 2021. године утврђено је стварно бројчано и физичко стање инвентарисане библиотечко – информационе грађе и извори који су власништво актуелног библиотечког фонда који броји око 6000 публикација. Редовну набавку и обнављање фонда врши Матична Библиотека „Глигорије Возаровић“ из Сремске Митровице, чији је она постала огранак 1973. године.

За допринос библиотекарству и ширењу књиге и писане речи од 1977. године дугујемо захвалност и велико признање дугогодишњем књижничару у Огранку Евици Домазет, која је својом упорношћу, преданим радом и изузетним залагањем довела до тога да

је овај огранак један од најразвијенијих у Општини Сремска Митровица. Брижљиво водећи Огранак, чувајући књижни фонд, бринући о потребама чланова, развија код корисника интерес за читање. Подружница библиотечких радника Срема јој одаје признање за успешан и примерен рад, за допринос библиотекарству и ширењу књиге и писане речи и додељује јој „Доситејеву награду“.

Евица Домазет

Одласком у пензију 2006. године на Евичино место књижничара долази Анреј Врањеш, затим Јелена Васиљевић од 2008. године, Драгана Макивић која ради у периоду 2014-2020, потом Јелена Шуљманац Милошевић од јуна 2021. године до септембра 2023. године. Њихова стручност, ентузијазам и посвећеност књигама осигурали су не само богато искуство читања, већ и трајну инспирацију за очување књижевне културе у овом малом месту.

Данас у Огранку реферална збирка покрива област општег људског знања и науке, садржи мали број енциклопедија и лексикона. Осим области књижевности која обухвата највећи број

књига, солидна је заступљеност и стручне литературе из области религије, историје, географије, уметности, психологије и филозофије. Свакако да је простор за рад са корисницима од велике важности за успешно остварење основне и програмске делатности. Преко електронског каталога доступне су све релевантне информације за целокупан фонд.

Корисници Огранка су најчешће деца предшколског узраста до средњошколаца, као и мештани различите старосне доби и разноврсног стручног профила. У раду се примењују достигнућа савремене библиотечке праксе, поштују се стандарди и посвећује се значајна пажња неговању професионалног односа библиотекара према корисницима, уз принципе библиотечког кодекса. Библиотека и даље веома успешно ради, има солидан број читалаца и преко 6000 књига, врата су отворена за све читаоце и озбиљне ствараоце. Кроз преглед релевантних података, истичући кључне догађаје, изазове и достигнућа, разумели смо важност овог Огранка у локалној заједници и његов допринос у образовању и култури.

Огранак данас

Златко Пашко
библиотекар саветник (у пензији)
paskozlatko@gmail.com

КАКО ЈЕ ЈЕРЕМИЈА ПОСТАО ЈАРОМИР

Сакупљајући грађу за завичајну збирку Народне библиотеке „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови, наиђох на презиме Чикош, породицу родом из Војке. Тада сам се почео бавити Владиславом Чикошем, писцем једног од првих српских романа, који је прешао из Аустрије у Србију у службу код кнеза Милоша, где од 1837-1841 обавља посао уредника „Новина српских“, али под измењеним презименом - Стојадиновић. Створена је ту прилична збрка око места и године његовог рођења и самог идентитета, што смо успешно разрешили 2008. године у предговору фототипског издања његовог романа „Због љубови помирение или Строимир и Љубисава“ из 1833. године.

Пре неког времена, дошла ми је до руку „Споменица, посвећена и предана Војачкој православној цркви светог Оца Николаја на повољно вечно сачување“ из 1861. године, Андрије Чикоша, мајора у пензији (рођеног Владислављевог брата), која заправо представља кратак родослов ове војачке породице. На три странице текста, намера састављача била је да сачува од заборава податке „што никакав други породице члан поздние у стању неће бити исти посао предузети и свршити“.

Аутор за чланове старе граничарске породице Чикош тврди да итекако заслужују да се о њима зна јер: „ова лица...у високим наукама заслужна су учинила се и показала, од части су достојинствено узвишена и одликована била“. Набројао је укупно једанаест имена, од чега за прва три, Василија, Лазара и Григорија немамо много података, осим да су часно служили као граничари. Затим под бројем четири следи Иван (Јован) Чикош, (1779-1834.) који је напредовао у служби до чина фенриха (заставника) и тако постао први граничарски официр из Војке. Он је имао петорицу синова, а то су били: Андреј (Војка, 1801 - ?), Владислав (Војка, 1806 - Београд, 1944), Јеремија (Чортановци, 1815 - Беч, 1872), Петар (Чортановци, 1818 - ?) и Стефан

(Чортановци, 1822 - ?). Сви су се веома истицали у војној служби и добијали високе чинове, чак и бројна одликовања за војничко држање, храброст и вештину у ратним походима. На крају Андреј додаје у родослов свог сина Алојзија (рођен у Хацегу, Ердељ, 1838.) и Марка Чикоша, који је њихов рођак и који једини није официр, него је 1859. године био црквени тутор.

Осим што овде имамо недвосмислену потврду да је Владислав Чикош (Стојадиновић) постао уредник „Новина србских“, пажњу ми је привукао текст у вези Јеремије Чикоша, из више разлога. Преносимо га овде у целини:

„**Јеремија**, рођен 13. маја 1815. у Чортановцима, као кадет изашавши из Сегединског воспитателног заведенија 15. маја 1833. г. ступи у службу код 62. барона Турски линијне пешачке регименте, и потом поступи до сама лајтнанта и регименте-адјутанта. 24. децембра 1844. године одкаже милитарској служби. Септембра месеца 1848. г. прими се он уредништва листа „Аустријског солдачког пријатеља“, сада „Милитарски лист“ прозваног који јошт и сад уређује као своју сопственост и за њега одговара, сваке године „календар милитарски“ издаје, у литератури знаним се учинио. Пре неколико година сачинио је историју ордена Марије Терезије, о првој стогодишњој свечаности 1857. г. Од височајшег места к тому позван, за дела своје не само од Његовог ц.к. Апостолског Величанства, но и од други страни владатела и учени друштава одликован. Он је доктор филозофије, кавалер Царско-Руског свете Ане ордена III класе, Краљевског-Пруског црвеног орла ордена; притјажатељ ц.к. велике медаље „Viribus Unitis“; саобштавајући члан ц.к. геологическог државног завода; редовни сачлен ц.к. Земљописног друштва и музеума Францисшко-Каролиnum у Линцу; почестњи члан садружества „Radecki Verein“ и одборник негдашњег постојећег патриотическог садружества помоћи, док је рат трајао 1859. г. Осим тога више пута од Његовог Величанства цара драгоценим пчиодама, прстеном и бурмутицама обдарен је био. Живи и дејствује у Бечу под именом др. Ј. Хиртенфелд.“

Дакле, по свему интересантна и хвале вредна личност. Латио сам се детективског посла и добио прецизније податке о делима Јаромира Хиртенфелда, аустријског војног писца и хроничара, из електронске базе Националне библиотеке Аустрије у Бечу и Аустријског биографског лексикона. Изненадило ме је што уместо

места рођења (Чортановци) наводе регион - немачки Siebenbürgen, мађарски Ердел, данас је то Трансилванија у Румунији! Иза тога следи напомена да је његово изворно презиме Чикош (ursprünglich *Csikos*), са приближном годином рођења 1816. Остали подаци слажу се у потпуности са онима које наводи његов рођени брат Андреј у „Споменици“, што се одликовања и других признања тиче.

Под новим презименом постаје први уредник листа „Österreichischen Soldatenfreunds“ (доцније: „Militär-Zeitung“, излазио све до 1919. године). Сарађује у то време са познатим аустријским новинаром, историчаром и књижевником Херманом Гинтером Мајнертом (1808-1895), популарним писцем прве историје Аустрије и аустријске војске. За време Аустријско-сардинијског рата 1859. активан је у друштву „Patriotische Hilfsverein“, за шта је добио велико признање, сребрну медаљу. Поред тога носилац је високог данског Данеброг ордена. Уважаван од стране царске породице и самог Франца Јозефа, Јаромир Хиртенфилд се кретао у највишим дворским круговима, а једна вест у „Загребачком католичком листу“ бр. 32 за 1862. годину, на страни 255 сведочи о судском процесу који су против њега због наводних клевета објављених у „Војним новинама“, водили извесни адвокати др Вилас и др Андрија Брлић, који су заступали „преузвишеног госп. бискупа ђаковачког“, Јосипа Јураја Штросмајера. Будући да није хтео да открије свој поверљиви извор података у вези тог чланка, Ј. Хиртенфилд осуђен је на два месеца затвора! Политика је ту већ добрано умешала своје прсте. Ипак, он је писац биографије бана Јосипа Јелачића, књиге коју поседују Народна библиотека Србије, Библиотека Матице српске и Свеучилишна национална књижница у Загребу. Сва дела су писана на немачком језику, али би свакако требало накнадно у библиографске напомене унети право, изворно име аутора! Дела „нашег“ Јаромира Хиртенфилда тј. Јеремије Чикоша, незаобилазна су литература свих проучавалаца војне историје Аустрије и Аустро-Угарске 19. века, доживљавају и данас своја нова издања и наводе се као референтни извори у бројним радовима.

На крају, не улазећи дубље у разлоге, покушајмо да одгонетнемо зашто баш Јаромир Хиртенфилд постаје нови идентитет Чикошев? У преводу са немачког, презиме буквално значи: чобанска (пастирска) њива. Лако је повући паралелу ако знамо да *чикош* означава коњара, пастира који чува коње. Чикоши су имали своје

оборе на пашњацима и колибе, а остајали су тамо обично од маја месеца све до почетка јесењих радова. С друге стране, имена Јаромир и Јеремија могу се схватити као некакве игре речи где слова *j*, *p*, *mi* остају на свом месту, док се самогласници мењају. ЈеРеМИЈа – ЈаРоМИр, личи на некакав ребус или језички каламбур.

Библиографија Јаромира Хиртенфилда изгледа овако:

А Самостални радови

- 1. *Militärisches Handbuch. Organisation der europäischen Heere in Bezug auf Etat, Eintheilung, Dislocation, Bewaffnung, Ausrüstung, Uniformirung etc., und einer militärischen Bibliografie des Jahres 1853; nach authentischen Mittheilungen und den besten Quellen.* Wien: Gerold 1854

Општи војни приручник. Организација европских војски у погледу буџета, дивизије, дислокације, наоружања, опреме, униформе и др. и војна библиографија из 1853. године; према аутентичним саопштењима и најбољим изворима. Беч: Геролд 1854

- 2. *Der Militär-Maria-Theresien-Orden und seine Mitglieder. Nach authentischen Quellen bearbeitet. Zur ersten Säcularfeier 1857.* Wien: Staatsdruckerei 1857, 2 Bände

Војни Ред Марије Терезије и његови чланови. Уређено из аутентичних извора. О првој световној прослави 1857. Беч: Државна штампарија, 1857, 2 тома

Т. 1. (1. дивизија) стр. 1–748

Т. 2. одељење 1805–1850 (стр. 749 и даље)

- 3. *Vor 100 Jahren, Erinnerungen an Olmütz und seine ruhmvollen Verteidiger. Ein Beitrag zur Vaterländischen Kriegsgeschichte.* 1858

Пре 100 година, сећања на Оломоуц и његове славне браниоце. Прилог историји отаџбинског рата. 1858

- 4. *Van Jelačić. Biographische Skizze. Mit dem Porträt des Vanus.* M. Auer, Wien 1861

Бан Јелачић . Биографска скица. Са Бановим портретом. М. Ауер, Беч 1861

Б. Приређивање и сарадња са другим ауторима

- 1. *Oesterreichisches Militär-Konversations-Lexikon*, Verlag Carl Gerold und Sohn,

1. Bd. (zusammen mit Hermann Meynert) (A–C).

2. Bd. (D–G), 1852.

3. Bd. (H–Kulm).

Аустријски војни конверзациони лексикон, у издању Карла Геролда и сина,

1. том (заједно са Херманом Мајнертом) (A–Ц).

2. том (D–Г), 1852.

3. том (X–Кулм).

- *2.Oesterreichischer Militär-Kalender für das Schaltjahr 1856*, Wien, Karl Gerold's Sohn, 1856.

Аустријски војни календар за преступну 1856, Беч, син Карла Геролда, 1856.

- *3.Militärische Zeitung*, 1848–1856, fortgesetzt als *Militär-Zeitung*, 1857–1868, Wien: bei M. Auer.

Војне новине, 1848–1856, настављене као *Војне новине*, 1857–1868, Беч: М. Ауер.

Ц. Литература о Ј. Хиртенфилду (Ј.Чикошу)

- *Nekrologie*. In: *Zeitschrift für die österreichischen Gymnasien*, 23 (1872), S. 637.

- *Hirtenfeld Jaromir*. In: *Österreichisches Biographisches Lexikon 1815–1950* (ÖBL). Band 2, Verlag der Österreichischen Akademie der Wissenschaften, Wien 1959, S. 335.

- Jaromir Hirtenfeld (Hrsg.): *Militär-Zeitung*, Band 13, Wien 1860, Titelblatt.

- Чикош, Андрија. Споменица, посвећена и предана Војачкој православној цркви светог Оца Николаја на повољно вечно сачување, Земун, 1864, Печатња Сопронова.

Algemeines
Militärisches Handbuch.

Organisation
 der
europäischen Heere

in Bezug auf
 Etat, Eintheilung, Dislocation, Bewaffnung, Ausrüstung,
 Uniformirung etc., und einer militärischen Bibliografie
 des Jahres 1853.

Nach
 authentischen Mittheilungen und den besten Quellen
 bearbeitet von
J. Hirtenfeld.

WIEN 1854.
 Druck und Verlag von Carl Gerold & Sohn.

Dan Jellacic.

Biografische Skizze

von
Dr. J. Hirtenfeld,

Ritter mehrerer Orden, Redacteur der Militär-Zeitung,
 etc. etc.

Mit dem Portrait des Helden

WIEN.
 Druck und Verlag von M. Auer.
 1861.

DER
MILITÄR-MARIA-THERESIEN-ORDEN

UND
SEINE MITGLIEDER.

NACH AUTHENTISCHEN QUELLEN BEARBEITET

von
Dr. J. HIRTFELD.

ZUR ERSTEN SACULARFIER 1857.

WIEN.
 AUS DER KAISERLICH-KÖNIGLICHEN HOF- UND STAATSDRUCKEREI.
 1857.

Vor hundert Jahren!

Erinnerung an Olmütz

und seine
ruhmvollen Vertheidiger.

Ein Beitrag zur oesterreichischen Kriegsgeschichte.

Wien, 1858.
 Druck von M. Gess.

Маријана Бизумић
Градска библиотека „Атанасије Стојковић“
Рума
vrelo.maki@gmail.com

МОРАВСКА МИСИЈА

Моравска мисија се дешавала у другој половини деветог века у кнежевини Велика Моравска¹. Била је то земља Западних Словена и простирала се на делу територије данашње Словачке и мањем делу данашње Аустрије, са Дунавом на јужној граници. Њен владар је био кнез Растислав, чијем народу је до тада формално било наметнуто хришћанство као религија која треба да замени стара паганска веровања, али је они суштински нису били прихватили. Са доласком просветитеља Ћирила и Методија, стечени су услови да Словени разумеју и прихвате хришћанство, оснују своју цркву и на тај начин нађу своје место на културној сцени тадашњег света.

У деветом веку најстарије мале државе Западних Словена нису биле потпуно самосталне. Великоморавска кнежевина била је полувазал Лудвигу Немачком, а кнез Растислав је желео да је осамостали од врховне франачке власти. Како се Моравска на истоку граничила са Бугарском а на западу са франачким земљама Лудвига Немачког и његовог сина Карла Дебелог, Растислав је схватио да га окружују две државе, међусобно савезнице, чије свештенство тежи да изврши германизацију његовог народа. Са жељом да сузбије негативни утицај франачког свештенства, сачува словенски језик, утврди хришћанство у земљи и тиме осигура самосталност своје државе, кнез је потражио помоћ од Византије. Император Михаило III и цариградски патријарх Фотије послали су у Моравску своје најбоље мисионаре, браћу Ћирила и Методија, јер је за њих то значило економску и политичку корист и могућност ширења утицаја на запад.

Словенски језик је у деветом веку на свим територијама где су живели словенски народи био јединствен, уз дијалекатске разлике

¹ “Велику Моравску су основали Моравци и Словаци тридесетих година деветог века. Кнежевина није била дугог века, трајала је до 906, када су је Угри освојили” 139 страна

које нису биле препрека у споразумевању. Тирило и Методије су од детињства тај језик познавали јер је у њиховом родном граду, Солуну, живео велики број Словена. Захваљујући свом високом образовању и осећају за језик, Тирило је успео да састави словенско писмо. Тако су Словени добили своју прву азбуку глагољицу начињену по фонетском начелу. Имала је тачно онолико слова колико је у словенском језику било гласова, а било их је тридесет и осам. Константин се угледао на грчко курзивно писмо као и на друге азбуке које је добро познавао: коптску, јеврејску и самарићанску. У глагољници као оригиналном писму огледа се све Константиново наукољубље и његов таленат за језик. Његови знаци за слова представљају и својеврсну уметничку творевину. Знак за прво слово јесте крст, основни хришћански симбол који означава да у Моравској мисији нема јеретичких елемената. Доминантни облици међу знаковима глагољице били су троугао и круг. Троугао је употребљен јер је симбол Свете Тројице, а круг представља бесконачност и савршенство божанског бића као савршен геометријски облик. Пошто је сачинио глагољицу, Константин је превео делове јеванђеља који се читају на литургији, а затим и остале новозаветне текстове, Псалтир и одабране црквене службе. Методије је превео Номоканон, Отачник и Стари Завет². Ти први преводи значе рађање првог словенског књижевног језика и зато имају неизмерну важност за Словене. Тако су солунски просветитељи подарили писмо и књижевни језик нашим прецима, но то је био само почетак. Да би писмо и језик заживели и нашли своје природно место, било је потребно још много борбе, труда, рада, истрајних ученика и пратилаца.

Тирило и Методије дошли су у Моравску 864. године. Немачко свештенство било је неповерљиво према њима и узроковало им потешкоће у раду. Римска и цариградска црква званично су у то доба чиниле једну целину, али су већ постојале разлике у литургијама као и први сукоби између цариградског патријарха и римског папе. Тирило и Методије учили су Словене грчком начину богослужења, што је изазвало негодовање код немачко-латинског свештенства исто као и чињеница да су црквене књиге биле преведене на словенски. За

²Данас те прве оригиналне рукописе немамо сачуване, али претпостављамо да преписи који су сачувани јесу верни оригиналу

њих је то представљало замењивање освештаног латинског језика варварским.

Да би просветитељи испоштовали одговарајући црквени протокол, право да оснују словенску цркву могли су да добију једино од патријарха или папе. Зато су отишли у Рим 867. године код папе Хадријана другог. Гестом поклањања моштију Светог Климента, Тирило је задобио наклоност папе и утицајних личности римске курије. То је био одличан дипломатски потез са циљем да папа призна словенско богослужење, што се и остварило. Римски бискупи су Методија и групу његових ученика рукоположили за свештенике. Служили су на старословенском језику у цркви Светог Петра и другим римским црквама а јеванђеље преведено на словенски језик положено је на олтар римске цркве Свете Марије, што је означавало папино прихватање још једног језика као богослужбеног.

У Риму су се мисионари задржали годину дана. Тирило се разболео и изненада умро 4. фебруара 869. године. Пре смрти се замонашио. Сахрањен је у Риму у цркви Светог Климента, светитеља чије је мошти донео папи. И данас та црква постоји у близини римског Колосеума. Изнад Тириловог гроба налази се фреска на којој је приказано како Свети Климент приводи Тирила Христу.

Методије се вратио међу Словене, рукополагао свештенике и основао самосталну Словенску цркву, са одобрењем и благословом који је добио од папе. У Риму је 870. године добио титулу првог словенског надбискупа панонско – сремског, те је у Панонији, словенској држави кнеза Коцеља, успешно обављао своју дужност. Немачки свештеници нису одустајали од својих интереса и наставили су да се боре против Методија упркос томе што га је папа ослободио свих њихових оптужби, дакле, борба просветитеља била је тешка и непрестана³. Након Методијеве смрти 885. године, остао је велики

³ “Отпор је био толико јак да се Методије са ученицима није могао одупрети. Преживевши и физичка мучења, након тамнице, највероватније у Регенсбургу, негде око две и по године, Методије поново долази у Рим где је папа поново одобрио словенско богослужење. Изморен и физички измучен, Методије умире 6. априла 885.” - Милошевић, Милош, Од Гилгамеша до Молијера, књижевнокритички, књижевнотеоријски, књижевноисторијски и аналитички текстови, Змај, Нови Сад, 2006, 139 страна

број ученика који су nastavili да шире словенску писменост: Горазд, Сава, Анђелар, Климент, Наум и други. Они су основали две школе: Охридску у Македонији и Преславску у источној Бугарској.

Од бројних црквених књига које су се користиле у процесу просвећивања Словена, сачуван је мали део. Најстарије сачувано старословенско јеванђеље је *Зографско јеванђеље* названо по светогорском манастиру Зографу, настало у Македонији крајем десетог или почетком једанаестог века. Најбоље је сачуван споменик *Асеманово јеванђеље*, такође писано у Македонији у једанаестом веку, а пронађено у 18. веку у Јерусалиму. Посебно се истиче *Маријино јеванђеље*, нешто млађе од *Зографског* јеванђеља, настало најкасније почетком 11. века, јер се у њему јављају црте српског народног језика. Ово јеванђеље се чува у Руској националној библиотеци у Москви, а прва два листа су у Аустријској националној библиотеци у Бечу. Ово су само неки од значајнијих старословенских споменика писаних глагољицом.

Још једна културна тековина од изузетне важности настала у раду ученика Ћирила и Методија крајем деветог и почетком десетог века јесте друго словенско писмо ћирилица⁴. Сматра се да ју је саставио Климент Охридски. Најстарији сачувани споменик писан ћирилицом је *Бугарски натпис* из 993. године. У Народном музеју у Београду чува се српски ћирилски споменик из 11. века назван *Темнићки натпис*, по селу у ком је нађен. Најлепши српски ћирилски рукопис је општепознато *Мирослављево јеванђеље*, писано за хумског кнеза Мирослава крајем 12. века.

Моравска мисија није била само религиозна. Првенствено је имала политичко - економски карактер. Византија је проширила свој утицај, а Моравска се спасила од процеса германизације. На најбољи начин је кнез Растислав остварио своје државничке планове, у исто време учинивши велику ствар за читав словенски род. Настале су тековине од неизмерног значаја: словенско писмо и књижевни језик.

⁴“Ћирилица је једноставније писмо од старије глагољице па је потисла глагољицу из употребе код Бугара, Македонских Словена и Срба. Хрвати су се и даље служили глагољицом све до новијих дана.”, Милошевић, Милош, Од Гилгамеша до Молијера, књижевнокритички, књижевнотеоријски, књижевноисторијски и аналитички текстови, Змај, Нови Сад, 2006, страна 147

Оне представљају почетак словенске књижевности, почетак хришћанске вере код Словена и улазак словенских народа у културне тековине тадашњег света. У Цркви код свих Словена, Ћирило и Методије прослављају се данас као светитељи који су утемељили словенско хришћанство и културу.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Ђорђевић, Петар, *Историја српске ћирилице: палеографско-филолошки прилози*, Завод за издавање уџбеника Социјалистичке Републике Србије, Београд, 1971.
2. Милошевић, Милош, *Од Гилгамеша до Молијера, књижевнокритички, књижевнотеоријски, књижевноисторијски и аналитички текстови*, Змај, Нови Сад, 2006.
3. Трифуновић, Ђорђе, *Ка почецима српске писмености*, Откровење, Београд, 2001.
4. Ђаловић, Батрић, *Српска средњовековна књижевност (Лектура за I разред средње школе)*, Нови Сад, Школска књига, 2009.

Ружица Станковић
 Библиотека „Глигорије Возаровић“
 Сремска Митровица
 r.stankovic@hotmail.com

НАЦИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА ЦРНЕ ГОРЕ „ЂУРЂЕ ЦРНОЈЕВИЋ“ ЦЕТИЊЕ

ЧУВАРКУЋА ЗНАЊА И ОБРАЗОВАЊА

Национална библиотека Црне Горе „Ђурђе Црнојевић“ на Цетињу од 2018. године организује Међународну конференцију библиотекара, архивиста и музеолога „LAM Montenegro“.

Ове 2023. године скуп је одржан 25. и 26. маја, а тема Конференције била је „Библиотеке, архиви и музеји у контексту програма заштите, промоције и приближавања културне баштине широј јавности, садржана у Европским смерницама за сарадњу библиотека, архива и музеја – ЕУ Агенда 2030, за одрживи развој.“

Циљ Конференције било је континуирано подстицање сарадње између библиотека, архива и музеја ради остваривања заједничке мисије, заштите и промоције културне и научне баштине и њеног приближавања најширој јавности.

Одржавањем ове Конференције скренута је пажња јавности на чињеницу да су библиотеке, архиви и музеји центри целоживотног

учења, али и институције које баштине културну разноликост и чувају богате историјске ресурсе за стицање знања како данашњих, тако и будућих генерација.

На овој Четвртој конференцији учествовале су, међу 40 пријављених колега, са својим радовима Наташа Филип из Библиотеке у Старој Пазови и ја, Ружица Станковић из Библиотеке у Сремској Митровици.

Одушевљена пријемом и високо стручним вођењем и организовањем Конференције, као и изузетно професионалним и квалитетним радом ове установе, осетила сам потребу и обавезу да је у кратким цртама представим.

Национална библиотека Црне Горе „Ђурђе Црнојевић“ на Цетињу матична је библиотека и средишњи пункт библиотечно-информационе делатности у Црној Гори.

Њени почеси се везују за 1838. годину када је Петар II Петровић Његош формирао прву државну библиотеку у оквиру „Биљарде“, а званично је утемељена 1946. године под називом Земаљска централна библиотека. Након тога је два пута мењала име, 1964. у Централна народна библиотека „Ђурђе Црнојевић“, да би у 2012. добила име Национална библиотека „Ђурђе Црнојевић“.

Данас је смештена у два културно-историјска објекта који су почетком двадесетог века били саграђени за потребе француске и италијанске дипломатије на Цетињу. Национална библиотека Црне Горе са једним од најдубљих корена међу националним библиотекама у овом делу Европе представља истинску ризницу писане баштине, интелектуалну меморију нације и један од симбола културе у држави.

Богата ризница библиотечке грађе (преко два милиона примерака) чине целине: Основни фонд (књиге, часописи и новине), Посебне збирке (Рукописи и документациона грађа, Збирка старе и ретке књиге, Картографска збирка, Збирка музикалија и аудио-визуелне грађе, Ликовно графичка збирка) и Музејски фонд (национална колекција Монтенегрина, црногорска књига, црногорска периодика и Легати).

Основни фонд броји око 80000 књига, 15000 наслова новина и 12000 наслова домаћих и страних часописа.

Рукописна и документациона грађа садржи рукописе из прошлости Црне Горе, фотографије, разгледнице, плакате и другу некњижну грађу. Збирка старе и ретке књиге има око 10000 јединица,

а у њој се налази и девет вредних рукописних књига, најстаријих рукописних и старих штампаних, као што су издања Ђурђа Црнојевића, Вићенца Вуковића, Стефана Мариновића, издања Његошеве штампарије, путописи с почетка 18. века (преведени или у оригиналу) итд.

Картографско-географска збирка поседује више од 600 географских атласа, 3283 географске карте, око 43000 разгледница и око 600 дописница. Збирка музикалија, фонодокумената и аудио-визуелне грађе има око 30500 библиотечких јединица. Ту је велики део сингл и ЛП плоча, звучних и видео касета, компакт дискова и штампаних музикалија. Ликовно-графичка збирка поседује око 75000 плаката свих врста.

Национална библиотека има седам легата које су поклониле истакнуте црногорске јавне личности. Реч је о легатима Петра Шоћа, Радивоја Лоле Ђукића, Николе Ђоновића итд.

Национална збирка или Национална колекција „Монтенегрина“ представља најзначајнији део фонда Националне библиотеке, као и један од најзначајнијих сегмената црногорске културне баштине уопште и припада Музејском фонду Библиотеке. Монтенегрина се формира на основу три главна критеријума: територијалног, ауторског и предметног. Она данас има око 200 000 библиотечких јединица. Највећи број је уникатан и раритетан.

Баштинећи традицију црногорског штампарства и књижевног издаваштва, нормално је да је и издавачка делатност богата и препознатљива по значајним едицијама и насловима из области библиографије, културне историје и библиотекарства.

Од 1961. године Библиотека издаје стручни часопис „Библиографски вијесник“ у коме су публикују радови искључиво везани за библиотечку делатност.

У вези издавачке продукције важно је поменути и њихово Библиографско одељење које је највећим делом реализовало капитални пројекат црногорске културе „Црногорска библиографија 1494-1994“.

Од 2002. године Библиотека преузима функцију националног библиографског центра за Црну Гору и наставља са изградом и припремом за публикавање Текуће црногорске библиографије монографских публикација, а касније и Текуће библиографије прилога у серијским публикацијама, уз подршку COBISS програма.

Када су у питању културне активности Национална библиотека Црне Горе организује научне скупове, изложбе, представљање вредних издавачких пројеката, обележавање значајних догађаја светске и националне историје и културе. Изложбе представљају значајан вид унапређења доступности библиотечког фонда најширем кругу корисника, који се на овај начин упознају са старим и раритетним издањима.

И на крају, да закључим, велика је част бити и учествовати на овако великом скупу, у овако значајној институцији.

Учесници Конференције ЛАМ 2023

ЛИТЕРАТУРА:

1. Biblioteka za novo doba : decenija dinamičnog razvoja : 2006-2016. – Cetinje : Nacionalna biblioteka Crne Gore „Đurđe Crnojević“, 2016.
2. Zbornik sažetaka. – Međunarodna konferencija bibliotekara, arhivista i muzeologa „Montenegro Libraries, Archives and Museum LAM 2023(4 ; 2023; Cetinje)

Миљана Дмитривић Торма
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
milijanadmitrovic@yahoo.com

„ДРУГДЕ“ БОЈАНА ЖАБИЋА

У оквиру издавачке делатности Библиотеке „Глигорије Возаровић“ још 2002. године потекла је идеја из Завичајног одељења да се покрене едиција Завичајни круг. Намера зачетника ове едиције била је да се оформи колекција посвећена завичајним ствараоцима. До сада је Библиотека као издавач стала иза 31 књиге, садржински, формално и жанровски веома различите. Збирка поезије *Другде* аутора Бојана Жабића објављена је 2023. године тренутно као последња у оквиру ове едиције.

Бојан Жабић рођен је у Сремској Митровици 1986. године. Основну и средњу школу завршио је у родном граду, а затим отишао на студије математике у Београд. Како сам за себе каже у биографији објављеној у књизи поезију је почео писати од силне математике. Радио је све по мало попут Мике Антића, врзмао се по неким филмским фестивалима, номадио, тражио равнотежу, медитирао кроз снове. Рекла бих дубоко спознавао и свет и себе. „Потом трагао по многим другим градовима, континентима, васионама, узгајао радозналост и панонски романтичарски дух. Осликао деценију одрастања овом збирком.“¹ Због ауторовог пустоловног живота и радозналог духа који га је овај пут одвео чак у Непал, ова збирка поезије није доживела своје представљање публици у години кад је објављена.

Збирка поезије *Другде* подељена је у четири циклуса песама: *Дани*, *Доба*, *Годови* и *Елементи*. Песме су пропраћене графикама које потписује Eloisse Louisse, док је рецензент овог дела књижевник Тодор Бјелкић.

¹Жабић Бојан, *Другде*, Библиотека „Глигорије Возаровић“, Сремска Митровица, 2023, стр. 76

У првој песничкој целини насловљеној *Дани* пажљив читалац може пронаћи утицаје других песника. Имајући у виду да и сам аутор у биографији каже да је његов живот помало попут Микиног читајући песму *Месец луталица* стиче се утисак да кроз њене стихове провејава Мика Антић.

„не гледај у месец
небо ти може побећи под ногама
а ја се у сунце могу сакрити

не гледај
у кости сам се претворио.“

У песми *Данас* из истог циклуса стихови као да упућују на Црњансков суматраизам и невидљиве везе којима је све у свету повезано, све даљине и све појавно. Дрво на другом крају планете испушта болне крике од кога трули наше корење, све је повезано и даљине и бол.

„данас тражим дрво на другом крају планете
учинило се да је сувише далеко
притом испушта крике болно дубоке
кида нам и ово мало корења
што остависмо да трули
тик на дохват прстију“

Доминантни мотиви у овој песничкој целини су сунце и месец, као и супротстављеност светлости и таме. Песме су преплављене осећајем туге, али и сталним осећајем за даљине и за друго од онога где смо.

Друга тематска целина носи назив *Доба*. Мотиве из претходне целине песник и даље обрађује. И овде имамо осећај ширине и даљина које су близу, сунце, месец, планине, равнице. Кроз те даљине песник као да је у потрази за сопственим бићем. Оно што је другачије у односу на претходну целину је увођење нордијске митологије у песми *Норди*, чиме песник шири већ изузетно богат тематски оквир. Осећање пролазности, поред осећаја туге осетни су у овом циклусу.

„свет се мери прстохватима истог

усађеног чула препланулог старца
 који откинута срца
 тражи хлад у којем би се
 као у оази
 постарао за свој сентимент“

(из песме *Неред*)

Трећа песничка целина према садржају носи назив *Годови*. У неколико песама овог циклуса да се наслутита да постоји она једна којој се песник обраћа. Док су многе песме у претходним циклусима испеване у првом лицу множине, овде се песник обраћа директно у другом лицу једнине.

„довољно је да покренеш
 зупчанике колена
 и оставиш ми трагове
 до далеке Сокотре“

(из песме *Кућа*)

Као и у пређашњим циклусима приметне су медитације и рефлексije, као једна од главних карактеристика ове поезије.

Последњи циклус ове збирке поезије носи назив *Елементи*. Песме које чине овај одељак, потврђују све изнето о ранијем циклусу. Док у претходном наслућујемо да постоји Она којој се песник обраћа, овде имамо јасну слику о Њој коју позива да му се придружи у песми *Позив*.

„сиђи
 направио сам храм за тебе
 гнездо за снове, интуицију и ом
 свлачи све са себе
 и уђи у тантру
 изнедри боса
 прожимај трнце Зеленог Добоша
 остави духове из детињства
 и ослони се на благост
 мојих сновиђења
 мог ткања безвремености

буди моја
мантра чедности
буди моја
паганска митологија“

Овај циклус као да доноси смирај, песнику непоходан. Стихови као да одушу равнотежом у песничком бићу. Песник пева са мање бола, више сетно, свестан свег појавног и чулима неухватљивог.

„лепоте се мресте
само набрекли облаци
траже одушак
као сентимент
у нама
нуспојава
залутале сете
без стида препорађа
сунцокрете.“

(кротка минијатура о самсари)

Жабићева прва збирка поезије открива песника богатог израза, који дубоко осећа и промишља свет око себе, који носи собом универзална осећања и туге и бола и дели их са читаоцем значлачки и искрено са вером у исцељење. Његове песме обилују најразличитијим мотивима из митологије, науке, астрономије, у једном експресивном складу. Како је сам песник нагласио ова збирка представља деценију одрастања, тако је приметно одрастање и кроз поезију, како песничко биће проналази себе из хаоса и вртлога израза, до неког смираја, карактеристичног за одраслог, оног који је себе спознао и као човек и као уметник. Ово је поезија која ће засигурно превазићи границе завичајног стваралаштва.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Жабић, Бојан, *Другде*, Библиотека „Глигорије Возаровић“, Сремска Митровица, 2023.

Невена Наић
 Народна библиотека у Пећинцима
 nevenanaic87@gmail.com

О КЊИЗИ „НОВИНАРСКА НОВА“ ДРАГАНЕ ЋАТИЋ

Књижевница и новинарка Драгана Ћатић, рођена је у Тополи, а живи и ствара у Београду. Новинар је по професији, али љубав према књизи и поезији су њен унутрашњи порив. Објавила је неколико књига поезије и прозе: *На зрну душе* (Јазак, 1995), *Новинарска* (Рума, 1999), *Рам за песму* (Нови Сад, 2000), *Трепет лептирових крила* (Београд, 2010), *Борових иглица плес* (Београд, 2015), *Плаветни сневач* (Београд, 2016), *Чудеснице* (Београд 2021), *Род смо* (Београд, 2021). Стихови ове ауторке превођени су на руски и македонски језик, а заступљени су у више песничких антологија (неке од њих су: *Лирски медаљони*, *Очи равнице*, *Јутро припада птицама*, *Зборник савремене љубавне поезије*, *Снови шњем посути*). Народна библиотека у Пећинцима почетком ове године издала је ауторкину књигу под насловом *Новинарска нова*.

Новинарска нова Драгане Ћатић упућена је сваком љубитељу добре приче. Састављена од пет одељака, ово је једна од оних књига које се не читају уобичајено, од прве до последње стране, него се ишчитавају, у складу са личним афинитетима.

Преплићу се у ауторкиним текстовима историја, култура, новинарска фактографија, чинећи јединствен колаж, састављен од људи, догађаја, предела, запажања. Има у тим причама новинарски тачног и прецизног, али и топлог, лирског стила, будући да је ауторка остварена и као песникиња.

У одељку *Објективом времена изоштрено*, ауторка пише о људима из своје прве *Новинарске*, о њиховим судбинама, деценију и нешто више касније, показујући свој новинарски таленат, кроз предан истраживачки рад. У одељку *Путовања као тачке смисла*, ауторка нам кроз репортаже приближава пределе из непосредне околине, описујући их сликовито, живописно, садржајно, тако да пожелимо да их посетимо и видимо онако како их је она видела. Међутим, један од најупечатљивијих текстова из овог поглавља описује Обедску бару,

специјални резерват природе на овим просторима, са кратким историјским приказом од 1874. године када су јој научници наденули назив Елдорадо птичјег света, до данашњих дана, када је она већ препозната као значајна атракција на туристичкој мапи Србије. Поред природних знаменитости, ауторка наглашава још једну, не мање вредну страну овог резервата; то су управо људи који су својим занимањем, трудом, интересовањима и љубављу према природи сачували Обедску бару за будуће генерације.

У поглављу *Сусретања, препознавања* ауторка приказује необичне приче „обичних“ људи. Тако сазнајемо девојчици из Руме која је са само десет година наступила на међународном такмичењу „Николај Рубинштајн“ у Паризу, или о пчелару из Ашање који је својевремено, због необичног начина живота, важио за „маскоту“ Доњег Срема.

Одељак *Прилози за сећање* предстаља историјски мозаик догађаја и личности са територије Срема који су одређеном тренутку оставили траг вредан сећања и памћења. У том поглављу можемо прочитати о лепотици Вери Максимовић из Руме, којој је, након што је трагично преминула од туберкулозе, чувени Урош Предић осликао таваницу породичне гробнице смештене у румској цркви. Посебно важан текст за све који се баве библиотекарством, под називом *Црквена звона звонила због књига*, представља кратак историјски приказ иришке библиотеке као прве читаонице у Срба.

Сваки текст у књизи тематски је прича за себе, али једна нит их повезује: оптимизам, нада и топлина који остају као утисак након читања, било да је реч о нечијој судбини, неком месту или догађају из далеке прошлости или садашњости. Драгана Ћатић пише о људима које је лично упознала, о обичним људима, јунацима свакодневице; о местима која је и сама посетила, о догађајима којима је била сведок, о свету који јој је близак и знан, доказујући да нема теме која није битна, ако се осветли из новог угла. У томе се огледа и величина њеног талента.

Биљана Митровић
 МШ „Петар Кранчевић“
 biljana_mtrvc@yahoo.com

МУЗИЧКА ШКОЛА „ПЕТАР КРАНЧЕВИЋ“ СРЕМСКА МИТРОВИЦА

60 година постојања и рада 1962/63 – 2022/23.

Шетајући поред ископина на Житном тргу можете чути умилне звуке који до вас допиру са отворених прозора

сремскомитровачке Музичке школе „Петар Кранчевић“. Зграда није велика, веома је стара (некада је имала различите намене, а била је и хотел) али у њој је мноштво ученика, малих и великих, редовних и ванредних, као и не мали број запослених (75). Без обзира на тешкоће са простором

(васпитно-образовни рад се обавља на четири локације); школа изводи васпитно-

образовни рад на три нивоа: предшколском, основношколском и средњошколском. Име је добила по неправедно запостављеном, врском композитору, Петру Кранчевићу (1869-1919.¹). Рођен у Панчеву, као млад

¹ Душан Познановић, „Композитор и хоровођа Петар Кранчевић“, Сунчани сат бр. 9, Сремска Митровица, 1999.

долази у Сремску Митровицу да подучава децу имућнијих грађана и води Црквену певачку дружину. Кратког века (умире са педесет година у Сремској Митровици) али врло плодног стваралаштва. Оставио је своја дела да живе за следеће нараштаје. Сахрањен је на старом Православном гробљу у Сремској Митровици. Живот школе ће бити приказан у десетогодишњим периодима кроз највиша достигнућа и битне промене од утицаја на њен развој. Треба истаћи да је школа стално ишла узлазном путањом на свим пољима те ће у наставку бити поменуте најпрестижније награде издвојене из мноштва других.

- 1983. г. награда „Душан Вукасовић – Диоген”- Сабор просветних радника Срема
- 1989. г. „Новембарска награда” - Општина Сремска Митровица
- 2000. г. „Светосавска повеља”- Општина Сремска Митровица
- 2002. г. „Искра културе”- Покрајински секретаријат за образовање и културу
- 2007. г. „Светосавска повеља“ – Општина Сремска Митровица
- 2007. г. награда за допринос култури и уметности за 2006/2007 годину – Покрајински секретаријат за образовање и културу,
- 2011. г. награда Покрајинске владе „др Ђорђе Натошевић“ – за постигнуте резултате током школске 2009/2010. и школске 2010/2011. године.
- На 65. Фестивалу музичких и балетских школа Србије, престижном такмичењу, 07-13. мај 2022, у Нишу у конкуренцији 54 школе, наша, МШ“П.Кранчевић“ се нашла у самом врху на четвртном месту (98,46 поена).

Школа и ученици су добитници великог броја Светосавских награда, Покрајинских, Републичких, као и велики број награда солиста, оркестара, хора и секција школе освојених на многобројним такмичењима у земљи и иностранству. Наши ученици су добитници престижних стипендија за таленте.

ПРВИХ ДЕСЕТ ГОДИНА 1962 – 1972

После Другог светског рата долази до развоја мреже музичких школа у САП Војводини, а на подручју Срема, отворена је прва Основна музичка школа у Руми 1947. У то време у Сремској Митровици нису постојали услови за отварање школе, те је 1952. обједињен рад приватних наставника и наставника музике по школама за инструменте клавир и виолину у виду музичког течаја. Иницијатори су били угледни професори и грађани: Радован Симуновић, Јаков Шпилевој - професор музике у гимназији, Смиља Богдановић - просветни инспектор... Главну улогу у организацији и руковођењу течајем имала је Иванка Симуновић, која је уз наставу клавира била и управник течаја од 1952. до 1962. Течај је окупљао сваке године око 80 ученика, по наставном плану и програму основне музичке школе за инструменте клавир и виолину. Годишње испите полагали су у Музичкој школи у Руми. Званично, школа је отпочела са радом 1. новембра 1962. одлуком Народног одбора Општине Сремска Митровица на садашњој локацији, тада Трг Братства Јединства 36.² Први директор школе и иницијатор отварања био је проф. Ђорђе Теодоровић.³ Школа је бројала до 10 запослених и имала око 20 ученика на инструментима: клавир, хармоника, виолина, кларинет и флаута (Одсеци клавира, хармонике, гудача и дувача).

У периоду од 1963. до 1977. школа је поступно повећавала број ученика у почетку 80 па дон170, са припремним разредом (забавиштем). Поред редовног наставног процеса школа је сваке године организовала по два јавна концерта и неколико интерних часова, што је доприносило њеној афирмацији и угледу. Поред редовних активности школа је организовала и ванредне - значајне музичке манифестације:

- Сустрет музичких школа САП Војводине 1968.
- 18. Фестивал музичких школа СР Србије 1974.
- Прослава 10. годишњице рада школе 1972/73.

² Архива Музичке школе, Решење.

³ Летопис Музичке школе

1973 – 1982

Сваким даном школа је расла и бивала већа и успешнија, како по броју ученика и награда тако и по броју запослених. Број наставника, па самим тим и ученика постепено се повећавао и то на Одсецима за клавир, хармонику, виолину, кларинет и флауту. У периоду од 1973. па до 1982. уписивано је од 125 до 179 ученика.

Да би рад наставника и ученика био успешан потребан је простор, пријатан амбијент, који подстиче стваралаштво и вољу. Сама зграда школе је врло стара и мала за све ученике који би хтели да се упишу. Руководство се трудило да што више побољша услове у којима се одвијао живот школе. Школске 1977/78. уведено је централно грејање, а одрађени су и крупни радови на згради.

Неговање доброг музичког укуса и љубави према музици увек изнедри ученике који желе и другима да покажу своје знање и умеће тако да је школа учествовала на такмичењима којима жирирају реномирана имена из света музике. Истовремено је радила и на успостављању сарадње са другим сличним установама.

Сваке школске године у периоду око дана упокојења Петра Кранчевића, 26. фебруара, пригодно је обележаван Дан школе.

Година 1979. је посебна. У прослави Дана школе обележен је јубилеј 60 година од смрти Петра Кранчевића (1919-1979). Тим поводом на свечаном концерту су додељиване дипломе и захвалнице ученицима за освојене награде на такмичењима и фестивалима. Гостовао је хор Дома омладине, који је отпевао две песме Петра Кранчевића, а о њему самом као композитору и хоровађи говорио је Душан Михалек, музички уредник радио Новог Сада и аутор више текстова о животу и раду Петра Кранчевића.

Први директор школе, Ђорђе Теодоровић, одлази у пензију са великим заслугама у вођењу установе и чинећи њен статус вредан поштовања и дивљења. Дужност директора школе у новембру месецу 1979. преузима проф. Драгана Милачић која је на овој функцији била око две године. Човек који је на чело школе дошао децембра 1981. г. и остао директор до фебруара 2004. (23 године) је Слободан Радивојевић.

Крупним корацима школа иде напред и постаје неизоставан део не само образовног него све више и културног миљеа града и

околине. Учествоје у низу догађаја тог времена битних за школу и град. Дочек Штафете за Дан младости, 1981. у току ноћи у Градској библиотеци, уз пригодан програм хора и оркестра школе. Програм на Спомен гробљу „Срце Срема“, 1981. је снимала РТВ и ангажовани су сви наставници Музичке школе.

Школа је већ одавно стекла углед у граду, све већи број ученика жели да се упише али је почело и велико интересовање родитеља и деце млађег школског и предшколског узраста за учешћем у културном животу школе и града, а у виду слободних активности. Формирана је секција “Млади композитори” која је била веома успешна и освајала много награда на нивоу града и даље, и хор млађег узраста (око 50 чланова) који је активан и учествује у животу школе и града. Хор и „Млади композитори“ су веома запажени у наредном периоду (од 1983) учешћем на програму на Спомен гробљу који је снимала РТНС. Успешни су у компоновању на конкурсима у граду и шире.

1983 – 1992

Првих двадесет година је прошло у сталном успону “корак по корак” у жељи и вољи за omasовљењем и неговањем музичког укуса код младог нараштаја, а исто тако и код осталих грађана кроз богат културно-уметнички израз на концертима и музичким дешавањима. Обележен је јубилеј – 20 година рада. Као круна на досадашњем раду на Сабору просветних радника Срема у Пећинцима (22.6.1983) школа је добила највеће друштвено признање-диплому „Душан Вукасовић-Диоген“. У овом десетогодишњем периоду, број ученика је готово удвостручен (250) као и број запослених наставника. Повећан је и оплемењен простор за наставу уз адаптацију појединих просторија. Отворен је Одсек бисернице и основан октет Бисерница најбољих ученика 2. разреда. Формирани су тамбурашки, дувачки и два оркестра хармоника, као и мали гудачки оркестар који је имао запажен наступ у Покрајинској Скупштини поводом награде коју добија школа - “Искра културе” (2002). Инструмент и музику морате волети али уложити и велики труд и рад. Изузетно велики број награда на престижним такмичењима у овом периоду, потврђује веома квалитетан рад, наставника, ученика и руководства. Школа је

организовала 22. покрајинско такмичење ученика и студената музике Војводине 1988. и osvoјила мноштво награда на истом. МШ”Петар Кранчевић“ и Шабачка музичка школа проглашене су за најбоље на 14. сусрету музичких школа у Брчком.

Љубав према музици, креативност и ентузијазам наставника довели су до тога да је секција “Млади композитори” имала веома успешан период у свом стваралаштву и велики број награда. У Музеју револуције у Новом Саду добили су 1. награду и посебну диплому за квалитет радова. Изведена је ауторска песма наше ученице коју је снимала РТНС.

Током свог постојања осим такмичарског дела бави се и набавком инструмената, адаптацијом и прилагођавањем недовољног простора за рад (дугогодишњи проблем - простор у поткровљу), отварањем нових одсека и инструмената (труба, саксофон и хорна), јачањем јединства, солидарности и међусобне сарадње у колективу кроз заједничка дружења (Светосавске приредбе, 8. март, новогодишње представе за децу, завршетак школске године, екскурзије...). Уписују се ванредни ученици различитих узраста, чак и одрасли којима је омогућено да остваре свој сан који можда није био могућ у неком одређеном моменту. Уприличен је и први телевизијски програм (емисија о школи) у нашем граду на тек основаној телевизији са којом ће убудуће бити сарадње. Схватајући важност музикалија, односно нотне литературе која је углавном страно издаваштво директор овлашћује три радника школе за пут у Будимпешту за

куповину нота за све активе. Указује се зачетак музичке библиотеке/нототеке!

1993 – 2001

Следећи десетогодишњи период са правом можемо назвати, фестивалски. Гудачки одсек организује прву међуокружну смотру виолиниста, а наредних година, другу и трећу. Упркос малом простору за рад, 1997. су се стекли услови, после претходног периода припрема, за отварање Средње музичке школе. Уписано је 18 ученика (ТО-10, ИО-8). Већ наредне године, 1998. почело је са радом Музичко забавиште “Вивак”.

Први пут је организовано такмичење уметничке тамбуре у Новом Саду, где је освојена 1. специјална награда. Хор СМШ је учествовао на два међународна такмичења: Бијељина и Оломоуц (Чешка) и освојио две златне медаље у оштрој конкуренцији. Хор наставља традицију освајања престижних награда и у наредном периоду па све до данас. Школске 2000/01. је изашла прва генерација матураната. Први свршени средњошколац - матурант, примљен је на Академију уметности у Новом Саду на буџет.

Школске 2001/2002. уписано је готово 300 ученика ОМШ, 41 запослени у ОМШ, 32 у СМШ. Изведено је 58 програма и 1237 тачака КЈД (без концерата за родитељске састанке). Тридесет година живота и рада, зрелост, постојаност, квалитет, напредак.

2002 – 2012

Посета Француском граду Неверу била је врло успешна и незаборавна. Остварена је вишегодишња сарадња са Музичком школом те смо на поклон добили музичку литературу и музички стуб. Тамбурашки оркестар је извео 3 концерта у амбасади Србије и Црне Горе у Паризу. Остварено је прво учешће у Квизу музичке омладине Србије ”Ћузепе Верди” у Сремској Митровици (2002), а 2007. екипа „Сирмијум“ осваја 1. место у Београду.

Гудачки одсек уводи класу виоле. Организован је први Фестивал гудача (на нивоу Војводине, мај 2003) који ће у наредним годинама прерасти у међународну манифестацију високог ранга

признату и категорисану као такмичење од стране Министарства. Овај велики уметнички догађај је пропраћен квалитетним концертима најуспешнијих такмичара али и еминентних стручњака и уметника како из наше земље тако и из иностранства. Организован је низ семинара, угледних часова, радионица и изложби музичке литературе. У граду је присутно више стотина такмичара, наставника и родитеља за које се организују и туристичке туре за упознавање града и околине. На Фестивалу се додељују награде за најуспешнијег клавирског сарадника као и најперспективнијег младог музичког педагога, „Ђерђ Зазровић“.

Школа негује младе предшколце, јер је то непресушан и сигуран извор наших ученика ОМШ. Покренут је пробни пројекат-1. Фестивал “Вивковизија” деце предшколског узраста. Ученици Музичке школе пишу текстове и компоњују, а млади вокални солисти их изводе на сцени уз многобројне госте и хор. Ово је први фестивал ове врсте у нашем граду на велико задовољство родитеља и житеља Сремске Митровице.

Од фебруара 2004. на дужност ступа нови директор, проф. виолине, Весна Стојшић. Урађена је комплетна адаптација школске зграде „од пода до крова“ што је умногоме побољшало амбијент за рад. Ученици се активирају кроз Ученички парламент и оснивају Ученичку задругу која даје нове идеје и допринос у бољем функционисању установе. Уприличена је премијера позоришне представе ученика 2. р. СМШ „То је љубав“ која је имала запажен успех. Ученици су са својим професорима основали и Ритам секцију „Кранчевић“, а покренут је и први часопис Музичке школе „Гласник музике“.

Наши ученици су добијали новчане награде од Фонда за младе таленте Покрајине као и Доситеја РС за постигнуте успехе на великим међународним такмичењима. 2005. је званично регистрована библиотека / нототека која је обогаћена многобројним насловима из света музике и белетристике.

МШ “Петар Кранчевић” је примљена у Унију музичких школа Европе. Школске 2006/2007. школа добија Новембарску награду, највеће признање Града за дугогодишњи рад и културно-уметнички допринос.

Музичка школа за свој 45. рођендан, поклања грађанима Сремске Митровице стотинак концерата са 1500 тачака. Уписује 332 ученика у ОМШ-и и 44 у СМШ-и, око стотинак полазника Музичког забавишта и има 77 запослених. Простор у којем се одвија настава је на четири локације. Упркос свему школа осваја 1. место на Фестивалу музичких школа из целе Србије.

Одржано је 1. такмичење клавириста (школски ниво, децембар 2007), 1. школско такмичење гудача (2009), 1. школско такмичење хармоника. Наш ученик, Бојан Чубра, хармоникаш, је са 16 година као најмлађи студент уписао Академију „Франц Лист“ у Вајмару у Немачкој (јун 2009).

Рад и пожртвованост ученика и наставника допринео је афирмацији наше школе у земљи и иностранству. Наши ученици су чланови Европског симфонијског оркестра, Београдске дечије филхармоније, Омладинског Европског оркестра... Школа проширује рад преко Етно одсека и Удараљки (2009/2010), а изборни предмети у школи су: Традиционална музика, Џез клавир, Џез и поп певање, Бубњеви и Народна музика. Почине са радом Музичко инструментално забавиште. Захваљујући нашој колегиници клавира која је велики ентузијаста, школа је успоставила сарадњу са јапанским градитељем клавикорда, господином Акихиком Јаманобеом и јапанским амбасадором, господином Тошио Цунозакијем као и његовом супругом, који су више пута били наши гости. Захваљујући њима од народа Јапана смо на поклон добили шест одличних виолина са пратећом опремом. Школа је приредила концерт захвалности кроз пројекат „Јапан у Срему“, а били смо почаствовани и свирањем госпође Цунозаки на виолини.

Јубиларна година, 50, обилује низом музичко-сценских наступа. Издваја се први мјузикл школице „Вивак“ са хором, са 101 извођачем на сцени. СМШ-а слави 15 година рада и успешно изводи мјузикл „Фантом из опере“.

Школа организује више хуманитарних концерата за дечије болничко одељење у Сремској Митровици. Хуманост је одлика великих, а Музичка школа је увек налазила пут до оних којима је потребна. У наредном периоду, хуманитарни концерети су саставни део рада школе.

Одржан је 10. јубиларни Фестивал гудача који свој назив мења у СТРИНГФЕСТ и тим поводом је штампан билтен (обухваћени сви претходни фестивали са програмима, гостима и донаторима).

Одржани су и сви остали фестивали и такмичења у организацији Музичке школе са посебним пропратним догађајима везаним за 50-годишње постојање:

- 11. Фестивал гудача “СТРИНГФЕСТ”
- 7. Фестивал деце “Вивковизија”
- Фестивал пијанизма
- Отворено такмичење хармонике
- Отворено такмичење солфеђа и теорије музике “Вива ла музика” које постаје не само општинско него и покрајинско.

2013-2023

Од 12.5.2013. дужност директора обавља проф. виолине, Леополд Грегорач. Школску годину 2018/19. започињемо многобројним специјалним наградама и Лауреатима, на домаћим и многим иностраним такмичењима: 6 Лауреата, 133 прве, 58 других, 22 треће, 7 похвала, укупно 213 награда. Функцију директора школе преузео је средњошколски професор, Бојан Јовановић.

Школски одбор 2019/20. даје сагласности за отварање Одсека за традиционално свирање и певање у ОМШ и за отварање издвојеног одељења у Кузмину.

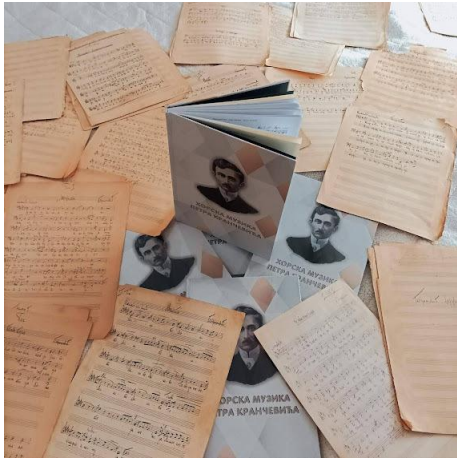
У току месеца августа 2020. године, пред почетак нове школске године извршена је реконструкција и санација крова на матичној згради школе. Након завршетка радова на крову спроведени су даљи радови у унутрашњости школе и у дворишном делу.

Иако је време пандемије неке вредности су вечите. Школа је организатор низа хуманитарних концерата за оболеле. Библиотекарка Биљана Митровић је промовисала хуманитарну акцију МЗ “Блок Б”, – „Дете за дете“ – сакупљање хуманитарне помоћи за децу са Косова, укључила Музичку школу (ученике и наставнике) и путовала на Косово ради поделе хуманитарне помоћи 04.5.2021. Библиотека Музичке школе учествује у хуманитарним акцијама: „1000 ћириличних књига за српску децу“ (15.06.2021) у месту Риђане у

Републици Хрватској; оснивање библиотеке у Српској кући и Школе српског језика; Канцеларија за младе у сарадњи са школама, Фондацијом „Заједно за младе“ и Удругом жена косовске долине (78 наслова + 34 часописа за децу).

Школа успешно сарађује са свим установама у Сремској Митровици и околини и за њихове потребе организује музичке наступе или концерте.

60 година постојања и рада (2022), 60 година ширења љубави кроз музику изнедрило је школу вредну поштовања и угледа како у граду тако и шире. Школу похађа 402 ученика ОМШ, 56 ученика СМШ, 46 полазника Припремног предшколског програма, укупно 504 ученика и полазници Музичког забавишта. Велики уметнички таленат ученика и наставника Музичке школе досегао је веома високо.

Награде се нижу једна за другом на свим одсецима и разредима ОМШ и СМШ.

- Светосавске награде од општине: 26 за ОМШ и СМШ.
- На 65. Фестивалу музичких и балетских школа Србије, престижном такмичењу, 7-13. маја 2022, у Нишу у конкуренцији 54 школе, наша, МШ“П.Кранчевић“ се нашла у самом врху на четвртном месту (98,46 поена). Школа је освојило укупно 238 награда за 2021/2022. годину (укупно: 14 (лауреата), 179 (првих), 47 (других), 12 (трећих)= 238). Без обзира на дужину текста, сигурно је нешто изостављено.

Цела школска 2022/23. је протекла у знаку обележавања јубилеја кроз низ концерата као и промоције музичке збирке Кранчевићевих композиција у редакцији Јованке Иванић.

Школа живи и расте првенствено захваљујући деци која исконски воле и осећају музику. Са њима су њихови наставници који их усмеравају и прате њихов рад у стопу. За њихов неспутан развој и указивње на васпитно-образовне циљеве, као и међувршњачке везе се залаже педагог школе, а за љубав према књизи, другарству, секцијама и животу, библиотекарка. Школа никако не би могла да функционише без стручног руководства: директора школе, помоћника, секретара школе, шефа рачуноводства, административног радника, домара, клавир-штимера и нама увек при руци, „теткица“. Уживајте у звезданим тренуцима Музичке школе који су испунили овај простор и повели вас у једну другу, уметничку димензију живота. На многаја љета!!!

Музичка школа
"Петар Кранчевић"

ЛИТЕРАТУРА:

1. Годишњи извештаји 1998 – 2023. Архива Музичке школе
2. Душан Познановић, „Композитор и хоровађа Петар Кранчевић“, Сунчани сат бр. 9, Сремска Митровица, 1999.
3. Летопис МШ „Петар Кранчевић“, 1962 – 2005.
4. Летопис у електронској форми, <http://mskrancevic.edu.rs/>
5. Фотографије преузете са сајта Музичке школе

Јелена Видаковић
Градска библиотека „Атанасије Стојковић“
Рума
jelenavidakovic3505@gmail.com

ЈУБИЛЕЈ – 250 ГОДИНА ОД РОЂЕЊА АТАНАСИЈА СТОЈКОВИЋА

Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ у Руми обележила је у 2023. години јубилеј поводом 250 година од рођења знаменитог Румљанина Атанасија Стојковића. Од 15. до 20. септембра, Градска библиотека, а у сарадњи са Матицом српском и Завичајним музејем Рума организовала је низ програма са циљем да суграђанима и широј јавности представе богато животно дело Атанасија Стојковића.

Када бисмо хтели у једној речи да представимо Стојковића и да га категорисемо, било то у научнике или књижевнике, или нешто треће, схватићемо да његов рад надилази категоризацију. Човек има тенденцију ка категоризацији свега, јер на тај начин поједностављује свет око себе. Међутим, биографија Атанасија Стојковић нам говори да он није био само књижевник, иако јесте аутор првог српског модерног романа. Није био само ни научник, иако знамо да је аутор првог уџбеника из физике написаног на српском језику. Није био само ни песник, иако га Милорад Павић сматра једним од најбољих песника српског класицизма, сматравши да треба да се расветли Стојковићев допринос развоју хексаметра у нашој поезији.¹ Своје капитално дело *Физика*² писао је на моменте и поетски, што се

¹„Његова песма *На смрт бесмртнога Јоана Рајича* испевана у два плача представља један од најозбиљнијих напора српског мисаоног песништва. Писана у хексаметрима, она и на формалном плану доноси новине у српску књижевност. У литератури је запажена савршена организација стиха код Стојковића и упаво његови неримовани хексаметри приближавају се античком обрасцу с успехом.“ Павић, Милорад, *Рађање нове српске књижевности*, Српска књижевна задруга, Београд, 1983, стр. 321.

²Стојковићево тротомно дело *Физика* није писана у савременом смислу физике, реч није само о физици као једној од природних наука, већ се штиво у њој односи и на остале природне науке. Заправо, Стојковићева *Физика* је

показало плодотворно јер је његова *Физика* дочекана у српском народу као нужно и изузетно штиво, које нису имали ни неки просвећенији европски народи у то време. Уџбеник физике писао је и на руском језику за студенте руских универзитета, и друге научне књиге из блиских области.³ Али није био само ни преводилац, иако је знао немачки, јер је докторирао филозофију у Гетингену, а знао је већину и словенских језика, што не изненађује јер је био и члан Руске академије наука и то оног одсека који се бавио питањима руског језика и словесности. Тих година када је био члан, био је и државни саветник у Санкт Петербургу, и на тој позицији је остао до краја свог живота. По доласку у Русију био је професор физике, касније декан тог одељења, а после и ректор, и то биран два пута. Уз све наведено, није једноставно разлучити шта је Атанасије Стојковић заиста био, не можемо га категорисати само као књижевника, научника, филозофа или политичара. Руси ће га називати астрофизичарем јер је Стојковић први на свету написао књигу о метеоритима, која је утицала на развој руске метеоритике. Немци ће га сматрати филозофом, а ми Срби књижевником који је стварао у раздобљу које се често назива Доситејевом епохом, који је у то време био најзначајнија фигура културног српског миљеа, док су остали писци радили у знаку идеја за које се он залагао.⁴ У Стојковићевој *Физици* у „предисловију к читатељу“ каже да је ово дело писао на наговор Доситеја Обрадовића. Оно што засигурно можемо да закључимо јесте да је Атанасије Стојковић био просветитељ своме народу, и то се огледа у разноврности његовог ангажмана. Чак из једног писма које је немачки историчар Шлецер упутио Атанасију, видимо јасну поруку која ће се

аристотеловска физика, у оном смислу у којем разумемо Аристотелову физику, а то је да је она наука о природи.

³Арсенић, Ђорђе, *Атанасије Стојковић (1773 – 1832) професор Харковског универзитета, писац првог романа уновијој српској књижевности и писац прве физикена српском језику*, Институт за нуклеарне науке „Винча“, Београд, 1995, стр. 39.

⁴Јован Деретић наводи да писци из ове епохе у којој је Доситеј Обрадовић имао средишњи положај, стварају под његовим непосредним утицајем, а свој главни задатак налазе у извршавању оних послова које је Доситеј поставио као најнеопходније за српску културу. Деретић, Јован, поговор: *Аристид и Наталија/Физика*, Нолит, Београд, 1973, стр. 228.

одразити на будући Стојковићев рад. Чувени гетингешки професор Шлецер му говори како и Стојковићев народ потребује просвећеност и да га на путу чекају велики просветни задаци.⁵

Неправедно је заборављен у нашем народу, што је последица етикетања од стране Вука Стефановића Караџића. Наиме, њихов сукоб лежи у борби за српски језик, конкретније, у преводу Новог завета. Више од века, Стојковић је у народу био окарактерисан као плагијатор, тек у дугој половини 20. века филолози почињу значајније да се баве Вуковим и Стојковићевим преводом, упоређујући их, и већина долази до истог закључка - Стојковић није плагирао Вуков превод.⁶ Стојковићево место у српској књижевности након спора с Вуком, као да је бесправно пало у заборав. Поред своје свестраности и великог рада који се очитује у резултатима његовог стваралаштва, можемо рећи да је био најмање цењен управо у својој земљи и народу, коме је дао први роман, кога је упознао са природним наукама, као и са филозофијом, кроз његово дело *Кандор*, која је била доминантна у том периоду, а односи се на немачки идеализам, конкретно, на Канта. Упркос свим доприносима, живот и рад Атанасија Стојковића бива маргинализован у Србији. Не може а да нам се не отме мисао да је он био више цењен у Русији, него код нас. Српска јавност тек 2000. године сазнаје да једно брдо у Сибиру носи име Стојковићево, чиме му је указана част због његове књиге написане на руском језику 1807. године „О ваздушном камењу и њиховом пореклу“. Како каже Јелена Милоградов Турин: „Презиме Стојковић ће трајно остати на руској земљи. Биће бесмртан, како само значење имена Атанасије каже.“⁷ Имајући све то у виду, Градска библиотека одлучује да рехабилитује значај који Стојковић има како за српску културу и науку, тако и за европску.

⁵Гетингешки професор Шлецер у писму из 1789. године, упућује Стојковића на просветитељски рад речима: „И вашој отаџбини је потребна просвећеност!“ Павић, Милорад, *Рађање нове српске књижевности*, Српска књижевна задруга, Београд, 1983, стр. 277.

⁶Више види: Јован Радонић, глас САН XXVIII, Београд, 1953; Светислав Марић, *Стојковићев превод Новог завета*, Научни зборник МС, Нови Сад, 1850.

⁷Милоградов Турин, Јелена, *Брдо Стојковић и историја ваздушног камења*, Флогистон – часопис за историју и културу науке, Београд, 2001, стр. 40.

Дани посвећени знаменитом Румљанину, чије име наша установа поносно носи, отворени су изложбом „Да ли сте знали о Атанасију Стојковићу?“ ауторке Јелене Видаковић. Изложба је била неуобичајена, и у потпуности је одговорила дигиталном времену у којем послујемо као библиотекари. Циљ је био да се допре и до млађе читалачке публике кроз формат који је њима пријемчив. На 13 постера представљене су занимљиве чињенице о Атанасију Стојковићу. Ти подаци су били у форми питања, где су пратиоци на друштвеним мрежама наше установе могли да одговарају да ли су били упознати са датим чињеницама. Изложба је представљала резултат више месеци рада, а сви наши пратиоци који су одговарали на питања постављена о Стојковићу, чине неизоставни део ове изложбе која је одржана 15. септембра 2023. године.

Завичајни музеј Рума је на дану отварања изложио Стојковићева дела с почетка 19. века. Након отварања изложбе уследило је предавање проф. Др Ненад Нинковић „Српске сеобе у Русију у 18. веку“.

У наставку манифестације у част Атанасија Стојковића, 18. септембра одржан је квиз „Живот и дело Атанасија Стојковића“ за ученике виших разреда румских основних школа. Школама је био достављен материјал 1. септембра. Питања су била категоризована у три групе, што имплицира да су била и другачије бодована. За организацију квиза били су задужени библиотекари

Изложба „Да ли сте знали о Атанасију Стојковићу?“, пример једног постера.

Јелена Видаковић и Алекса Кондић, између осталог, победник 160. циклуса квиза „ТВ Слагалица“

У оквиру обележавања јубилеја поводом годишњице рођења Атанасија Стојковића, потписан је Протокол о сарадњи Матице српске и Општине Рума. Протокол је званично потписан 19. септембра у Градској библиотеци и означава почетак сарадње Матице српске и Општине Рума када је реч о унапређењу квалитета књижевног, уметничког и образовног рада кроз деловање у оквиру заједничких пројеката, а овај јубилеј представља првенац сарадње. Након потписивања протокола, у читаоници Градске библиотеке одржан је округли сто „Стваралачки портрет Атанасија Стојковића“. О овој теми су говорили представници Матице српске: проф. др Исидора Бјелаковић, проф. др Радослав Ераковић и доц. др Срђан Орсић. Предавачи су говорили о животу и делу Атанасија Стојковића, свако из свог делокруга рада и струке, чиме су предавачи, на тај начин, дали једну потпуну слику о овом знаменитом Румљанину.

На дан када је тачно пре 250 година рођен Атанасије Стојковић, 20. септембра, што је исто и датум почетка рада Градске библиотеке „Атанасије Стојковић“ у новој згради у Руми, Градска библиотека је у завршници манифестације посвећене Стојковићевом животу и његовом стваралаштву, организовала пројекцију филма. Суграђани су имали прилику да погледају филм „Бесмртна дела Атанасија Стојковића“⁸, ауторке Јелене Видаковић. Филм говори о ширини његовог стваралаштва, прво као научника који је оставио неизбрисив траг, и који је тадашњу српску читалачку јавност упознао са природним наукама, а опет на популаран начин донео, и кроз практичност свакодневног живота применио. У филму је такође приказан и његов политички утицај, како на руском двору, тако и у дешавањима српског друштвеног живота.

Библиотека је поводом јубилеја издала друго измењено издање књиге „Кандор или Откровење египатских тајни“. То је дело око ког се и данас води расправа, у књижевним круговима, о жанровском одређењу. Да ли је Кандор роман, или спис филозофске садржине, или је то пак филозофски роман? Из извесних извора

⁸Видаковић, Јелена, филм *Бесмртна дела Атанасија Стојковића*, направљен поводом јубилеја 250 година од рођења Атанасија Стојковића: <https://youtu.be/w4RtolhtK7M?si=LFGyl9j3aglwH9og>

сазнајемо да Стојковићева намера није била да ово дело пише у форми романа. У духу своје просветитељске мисије, Стојковић је овим делом српској читалачкој публици приближио Кантову практичку филозофију на један популаран начин, како би и она публика која се не бави филозофијом могла да схвати принципе Кантове моралне филозофије. Једна интересантна чињеница коју везујемо за ово дело јесте да је тада први пут изложена Кантова филозофија код Срба⁹, иако се његово име у Кандору нигде не спомиње јер су му дела била забрањена у Аустроји.

ЛИТЕРАТУРА:

1. Арсенић, Ђорђе, *Атанасије Стојковић (1773 – 1832) професор Харковског универзитета, писац првог романа у новијој српској књижевности и писац прве физике на српском језику*, Институт за нуклеарне науке „Винча“, Београд, 1995.
2. Видаковић, Јелена, филм: *Бесмртна дела Атанасија Стојковића*, преузето 13. 02. 2024.
<https://youtu.be/w4RtolhtK7M?si=LFGyl9j3aglwH9og>
3. Деретић, Јован, поговор: *Аристид и Наталија/Физика*, Нолит, Београд, 1973.
4. Жуњић, Слободан, *Историја српске филозофије. 2, XVII и XVIII век : обнова српске филозофије*, Досије студио, Београд, 2020.
5. Марић, Светислав, *Стојковићев превод Новог завета*, Научни зборник МС, Нови Сад, 1850.
6. Милоградов Турин, Јелена, *Брдо Стојковић и историја ваздушног камења*, Флогистон – часопис за историју и културу науке, Београд, 2001.
7. Радонић, Јован, *глас САН XXVIII*, Београд, 1953.

⁹Жуњић, Слободан, *Историја српске филозофије. 2, XVII и XVIII век : обнова српске филозофије*, Досије студио, Београд, 2020, стр. 358.

Јована Бакајлић
Народна библиотека „Симеон Пишчевић“
Шид
jovanabakajlic@gmail.com

СКУПШТИНА ПОДРУЖНИЦЕ БИБЛИОТЕКАРА СРЕМА

Скупштина Подружнице библиотекара Срема одржана је 2. 6. 2023. године у организацији овогодишњег домаћина, Народне библиотеке „Симеон Пишчевић“ из Шида. Уважене госте пре званичног преласка на дневни ред Скупштине, поздравио је председник Општине Шид, господин Зоран Семеновић, који је овом приликом истакао да је од велике важности неговање и јачање оваквих веза у култури, како за локал, тако и шире, те да Библиотека има пуну подршку свог оснивача при реализацији својих активности и циљева.

Скупштином су председавали Славица Варничкић, директор Народне библиотеке „Симеон Пишчевић“ Шид, Јелена Глишовић, председник Библиотекарског друштва Србије, Ружица Станковић, одлазећи председник Подружнице библиотекара Срема, а потом и Драгана Тојага из Народне библиотеке „Доситеј Обрадовић“ из Старе Пазове, као новоизабрани председник Подружнице.

У оквиру струке, тема овогодишње Скупштине била је „Проширена улога библиотека у локалној заједници“, а предавач је била др Добрила Бегенишић из Народне библиотеке Србије. Извештај о раду Подружнице за 2022. годину поднела је Ружица Станковић, председник Подружнице библиотекара Срема, Извештај о „Сусретима библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића“, поднела је Тамара Бараћ из Народне библиотеке „Др Ђорђе Натосевић“ из Инђије. Извештај о Сабору библиотекара Срема који се одржава сваке године у месецу октобру у Српској читаоници у Иригу поднела је Вера Новковић, директор Читаонице. Милијана Дмитровић Торма, као главни и одговорни уредник, представила је нови, 23. број Годишњака библиотека Срема, који објављују Библиотека Глигорије Возаровић” и Подружница библиотекара Срема.

Традиционално, библиотекари су се дружили „С писцем у подне“, где је гост Подружнице био Срђан Малешевић, шидски истакнути песник. Након угодног програма, гостима је приређен обилазак града Шида, где су посетили Црквену ризницу Српског православног архијерејског намесништва шидског, Музеј наивне уметности „Илијанум“ Шид и Галерију слика „Сава Шумановић“ Шид.

Милијана Дмитровић Торма
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
milijanadmitrovic@yahoo.com

СТРУЧНИ СКУП У МАЛОЈ РЕМЕТИ

Стручни скуп библиотекара, трећи по реду, у организацији Српске читаонице у Иригу, Градске библиотеке у Панчеву, „Читалишта“ научног часописа за теорију и праксу библиотекарства и Центра за културу и екологију „ПанАрт“ одржан је у Малој Ремети 21-23. априла 2023. године. Тема скупа била је „Интердисциплинарност у библиотекарству - изазови и решења“, а учесници библиотекари из Ирига, Панчева, Београда, Новог Сада, Сремске Митровице, Руме, Старе Пазове, Шида, Рашке и Бачке Паланке. Особеност овог скупа смештеног у мало сремско место је што окупља вернике и библиотекаре, негује духовне вредности, стручност и знање.

Првог дана овог тродневног скупа свечано је потписан протокол о сарадњи Градске библиотеке Панчево и Српске читаонице у Иригу, коју су потписали директори ових установа Дејан Боснић и Вера Новковић. Потом је уследио одлазак у манастир Мала Ремета где је архимандрит Арсеније одржао помен мати Рафаили и отварање изложбе Весне Петровић и Дубравке Симовић „Осам рукописних књига у манастиру Мала Ремета“ о којој је говорила мр Душица Грбић, археограф саветник из Библиотеке Матице српске. Први пут откако се одржавају ови скупови уручена је Плакета „Пустињска ружа“. Ово признање за изузетан допринос и самопрегоран рад на пољу вере, духовности, неговања лепе речи и значајне резултате истраживања културне историје на српском духовном простору додељено је Весни Петровић, библиотекар у саветнику из сремскомитровачке библиотеке.

Радни део био је организован у три сесије, а са првом је започето већ првог дана. У уводном делу учесницима се обратила Јелена Глишовић, библиотекар саветник у Народној библиотеци Србије, председник Библиотекарског друштва Србије. Уводну реч на

тему интердисциплинарности у библиотекарству одржала је мр Гордана Ђилас, библиотекар саветник у Библиотеци Матице српске и један од чланова Организационог одбора.

Прву сесију отворио је Горан Траиловић, уредник *Читалишта*, и најавио остале учеснике који су стручним радовима употпунили скуп. Први излагач са темом „Библиотекари дигиталног доба – потребе и могућности“, била је Драгана Тојага из Народне библиотеке „Доситеј Обрадовић“ Стара Пазова, која нам је на конкретном примеру из своје библиотеке указала на могућност унапређења рада уз коришћење дигиталних алата. По завршетку излагања учесници су имали прилику да виде монодраму Драгане Боснић „Жена са кесом на глави“.

Други дан отпочео је другом радном сесијом, а први излагач био је Небојша Цвејић из Библиотеке шабачке са темом „Матичари-мултипрактици“, који је указао на значај рада матичне службе, као и широки спектар области и облика рада које потпадају под окриље запослених у матичној служби. О начинима на које румска библиотека повезује и користи различите дисциплине у свим облицима рада говорила је Драгана Ђорђевић из Градске библиотеке „Атанасије Стојковић“ у раду „Од традиционалне библиотечке делатности ка савременим интердисциплинарним знањима“. На самом крају ове сесије Јована Бакајлић из Народне библиотеке „Симеон Пишчевић“ из Шида говорила је на тему „Интердисциплинарност у завичајним збиркама-пример из праксе“ којом је показала како се различите дисциплине могу повезати и у завичајним збиркама.

Трећа сесија започела је темом „Трагом Сирмијума кроз Библиотеку“ Милијане Дмитровић Торма из Библиотеке „Глигорије Возаровић“ Сремска Митровица, која је показала како се кроз конкретну тему - Сирмијум могу повезати различите области. „Пројекат „Фрушкинг 8x4x4““ Авакума Кваса из Удружња „Еустахија“ Ириг употпунио је ова излагања, док је последње „Вино је пољубац постојања“ Вере Новковић из Српске читаонице Ириг показало како библиотеке могу сарађивати и са винаријама.

По завршетку излагања, учесници су се запутили у манастир Беочин где је представљен „Стоиглав из 1743. : рукописни приручник јерођакона Јоасафа“, о коме су говорили мр Душица Грбић, Виолета Јовичинац Петровић и Мирко Демић. Током вечери уследила је промоција аутора и издавача књиге „Читам да се прочитам: Зашто читати књиге у дигитално доба“ проф. др Михе Ковача, о којој су говорили Драгана Типсаревић и Никша Барлов из Центра за културу Градац из Рашке. Затим је представљен и зборник најлепших песама о вину Српске читаонице у Иригу и винарије „Мачков подрум“, а стихове су казивали песници Тодор Бјелкић и Зоран Митић.

Последњи дан скупа послужио је за сабирање утисака, дискусије и закључна разматрања, као и за посету манастиру Бешеново. У пријатној и присној атмосфери прошао је трећи скуп мати Рафаили у спомен.

Вера Новковић
Српска читаоница у Иригу
vera.novkovic@yahoo.com

САБОР БИБЛИОТЕКАРА СРЕМА ПОСВЕЋЕН ЈУБИЛЕЈУ АТАНАСИЈА СТОЈКОВИЋА

Још далеке 1962. стварајући ову нашу јединствену манифестацију, Сабор библиотекара Срема, библиотекари су били свесни да будућност зависи од библиотека и читања, да су библиотеке важне, да је читање кључ. Пре неког времена појавиле су се зле слутње да живимо у свету који је превазишао читање, свету у коме способност да налазимо смисао у писаној речи постаје сувишна. Та сумња је на срећу отклоњена. Речи су важније него икада. Путујемо светом уз помоћ речи јер се свет пренео на интернет, имамо потребу да пратимо и делимо оно што читамо.

У петак, 6. октобра 2023. године, у Српској читаоници у Иригу, већ по традицији, одржан је 61. Сабор библиотекара Срема. Организациони одбор Сабора за тему 61. саборовања одабрао је значајан јубилеј – 250 година од рођења Атанасија Стојковића. Овај знаменити Сремац рођен 1773. године у Руми, доктор филозофије и редовни професор, касније и ректор, универзитета у Харкову, сврстава се у ред просветитеља уз великог Доситеја и Павла Соларића. Аутор је „Фисике, простим језиком списане за род славно-сербскиј“ у три тома, првог романа у новијој српској књижевности „Аристид и Наталија“ и поучно филозофског романа „Кандор“.

Програм 61. Сабора библиотекара Срема отпочео је поздравним речима домаћина, директорке Српске читаонице у Иригу Вере Новковић и председника Организационог одбора Дамира Васиљевића Тоскића, директора румске Градске библиотеке „Атанасије Стојковић“ . Затим је занимљиво предавање о Атанасију Стојковићу одржао проф. др Радослав Ераковић, редовни професор на Филозофском факултету Универзитета у Новом Саду.

Учесницима Сабора представљена је изложба „Да ли сте знали о Атанасију Стојковићу“ коју је припремила и отворила библиотекарка Јелена Видаковић. А са значајним пројектима библиотеке „Атанасије Стојковић“ у Руми упознала нас је библиотекарка Драгана Ђорђевић.

Награда „Доситеј Обрадовић“, коју додељује Подружница библиотекара Срема, ове године припала је Ружици Станковић, библиотекарку саветнику из Библиотеке „Глигорије Возаровић“ из Сремске Митровице. Уручила ју је председница жирија за доделу награде Дарија Рокић. Свечано су уручене захвалнице и пригодни поклони нашим колегиницама пензионеркама Милки Јовановић и Весни Будисављевић.

На овогодишњем Сабору као гост библиотекар писац представљен је Селимир Радуловић, песник и управник Библиотеке Матице српске. О Радуловићевом песничком опусу говорио је проф. др Зоран Ђерић, а посебну захвалницу му је доделио архимандрит Стефан Вучковић, игуман манастира Велика Ремета. Радуловић је казивао стихове из избора своје поезије „Дах мале молитве“ и „Седам малих дрхтаја“.

У уметничком програму наступали су млади извођачи из Музичке школе „Музички кутак“ удружења „Арс футура“: Вукашин Новаковић на клавиру, Стефан Бантић на гитари и Стефан Бодирожа на хармоници.

Вера Новковић
Српска читаоница у Иригу
vera.novkovic@yahoo.com

СТАШИ БАЈАЦ НАГРАДА ЗА ДРАМСКО СТВАРАЛАШТВО „БОРИСЛАВ МИХАЈЛОВИЋ МИХИЗ“ ЗА 2023. ГОДИНУ

У Српској читаоници у Иригу 17. октобра, на дан рођења Борислава Михајловића Михиза, свечано је уручена награда за драмско стваралаштво која носи његово име. Свечаност је отворила поздравном речју Вера Новковић директорка Читаонице. Она је упознала присутне са досадашњим радом Фонда „Борислав Михајловић Михиз“ који постоји већ 19 година.

Михизов Фонд поред свог главног циља, награђивање добитника за најбољу драму, има своју непрекидну издавачку делатност. У оквиру едиције „Акт“ Српске читаонице у Иригу штампане су : „Антологија драма добитника Михизове награде (2005-2015)“, „Библиографија Борислава Михајловића Михиза“, три Зборника радова са одржаних симпозијума о стваралаштву Борислава Михајловића Михиза и 16 књига драма награђених драмских писаца.

Одлуку жирија за доделу Михизове награде о избору добитника за 2023. годину саопштио је председник Фонда, драматург и театролог, др Светислав Јованов. Поред Јованова у жирију за доделу Награде су драматурзи Маја Пелевић и Димитрије Коканов.

Маја Пелевић је образлажући избор Сташе Бајац за Михизову награду, између осталог рекла:

„Драмско писмо Сташе Бајац представља репрезентативан примерак доследног промишљања и испитивања граница драмског текста у савременој српској драмској књижевности. Реч је о ауторки врло дистинктивног стила, која континуирано у својим радовима задржава и снажно развија поједине елементе драмског текста, као што су драмска лица и њихови аутентични говори, али стратешки жртвује традиционалне системе репрезентације драмске радње. Догађања у комадима Сташе Бајац су дискурзивно постављена, она су увек у акцији говорења. Језик којим говоре јунаци драма Сташе Бајац је савремен, сиров и богат жаргонима. Вештина којом ауторка

обликује монологе и реплике у својим драмама оно је што одабраним јунацима и њиховим говорним карактеристикама даје величину кроз поетичност коју ауторка постиже развијањем структура текста. Бајац бира да комуницира са публиком феномене наше свакодневице користећи језик који нам је свима познат, а вештом драматургијом, која се пре свега заснива на фрагментацији текста и стварању мозаика, гради узбудљиве, готово филмске, приче. Ауторка у својим комадима критички сагледава реалност у којој живи, њене драме су нека врста коментара проистеклог из темељног промишљања и сагледавања различитих појава са маргине нашег друштва. Оне које види као друштвене Друге, Сташа Бајац не осуђује већ се труди да их разуме. Она је заинтересована за субјективну визуру својих јунака чак и када пише у форми драмског дијалога где је главна јунакиња Ја постављена као центар док су остали ликови одређени релацијама са њом: Мој муж, Моја ћерка, Њен муж (“Летњиковац”). Дијалог је у драми „Летњиковац“ баш као и фрагменти монолога у драми „Водопади“ постављен као низ исказа који се преплићу законима

ауторкине поетске намере, стварајући тако комплексну говорну партитуру. Овај принцип ауторка посебно развија и усавршава у својеврсном драмском диптиху „Овај ће бити другачији“ и „Ова ће бити иста“ где посвећено пропитује родне улоге у савременом друштву, као и језичке карактеристике тих позиција које су условљене тврдим традиционалним идејама бинарних разлика.“

Своје образложење, жири Михизове награде закључује речима да је Сташа Бајац недвосмислено аутентична и јединствена ауторка у нашем драмском и ширем књижевном контексту.

Сташа Бајац дипломирала је драматургију на ФДУ, као и наративни филм и аудиовизуелне технологије на УДК у Берлину. Ауторка је десетине награђиваних сценарија за краткометражне и дугметражне филмове приказане на фестивалима у Берлину, Кану, Сарајеву, Сао Паолу. Међу њима су „Влажност“ Николе Љуце и „Асиметрија“ Маше Нешковић. Један је од сценариста серија „Група“, „Државни службеник“ и „Жигосани у рекету“, а писала је и режирала документарну серију „Она се буди“.

Одломке из драме Сташе Бајац говорили су глумци Српског народног позоришта из Новог Сада Сања Микитишин и Марко Савковић.

У уметничком делу програма учествовали су млади виолиниста Милан Трипковић уз клавирску пратњу професорке Мартине Хрубења Ђермановић.

Дарија Рокић
 Библиотека „Глигорије Возаровић“
 Сремска Митровица
 nedeljko.v.darija@yahoo.com

РУЖИЦА СТАНКОВИЋ ДОБИТНИК НАГРАДЕ „ДОСИТЕЈ ОБРАДОВИЋ“

На Конкурсу за доделу Награде „Доситеј Обрадовић“ библиотекама и библиотечким радницима Срема за изузетан допринос у развоју библиотечко-информационе делатности, који расписује Подружница библиотекара Срема и који је био отворен од 1. септембра до 25. септембра, 2023. године, стигла су два предлога за појединачну награду.

Комисија за доделу Награде у саставу Дарија Рокић, дипломирани библиотекар, Милица Петровић, дипломирани библиотекар и Миланка Андрејић, књижничар, одржала је састанак 26. септембра, у Пећинцима и одлучила да се за 2023. годину додели само једна Награда.

Ружица Станковић, професор српскохрватског језика и југословенске књижевности, а потом дипломирани библиотекар и информатичар – мастер, оставила је свој траг у библиотекарству Срема током више од тридесет година рада. Добро позната колегама, препознатљива на семинарима и окупљањима, спона митровачке библиотеке са другима, добитница је Награде „Доситеј Обрадовић“ за 2023. годину, више него заслужено.

После две школске године рада у Основној школи „Слободан Бајић Паја“ Ружица добија посао у Библиотеци „Глигорије Возаровић“ 1992. године. Првобитно је радила на Дечјем одељењу, а

потом прелази на место руководиоца Одељења за набавку и обраду публикација, где и данас ради. Осим организације и рада на деčјим програмима водила је и програме и промоције књига и писаца и у Одељењу за одрасле.

Стручни испит положила је 1997. године у Народној библиотеци Србије у Београду, пише стручне радове, истражује, константно ради на унапређивању библиотечко-информационе делатности кроз предавања, презентације и семинаре, како у земљи, тако и у окружењу. На основу тога 2007. године стиче стручно звање виши дипломирани библиотекар, а 2018. највише стручно звање у библиотечко-информационој делатности – дипломирани библиотекар саветник. Члан је Одбора „Сусрета библиографа у спомен на др Георгија Михаиловића“ у Инђији, успешно је, у два мандата, обављала дужност председника Подружнице библиотекара Срема. Пронашла је себе, у библиотеци. Воли свој посао, подржава нове и младе колеге, подиже самопоуздање и даје ветар у леђа. Њена библиографија ће показати да овај приказ не може бити краћи, јер има мноштво тога да се наведе.

БИБЛИОГРАФИЈА

Монографске публикације

1. Биобиблиографија Недељка Терзића / Ружица Станковић. – Лаћарак : АМGraphic, 2011. – 45. стр. ; 29 cm

Лекторски радови

2. Монографија 250 година шумарства равног Срема / [лектор Ружица Станковић]. – Сремска Митровица : Шумско газдинство, 2008. – 374 стр. ; 30 cm
3. Тридесет (30) такмичења шумарских радника Србије и 28 СФР Југославије / [лектор Ружица Станковић]. – Сремска Митровица : Шумско газдинство, 2010.

Прилози у периодици и зборницима

4. Зебележено у „Сремским новинама“ о библиотекакама / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека Срема за 1996. годину. - – ISSN 1450-5592. - Бр. 1 (1996, шт. 1997), стр. 91-99.
5. „Сремске новине“ о библиотекарству у `97, `98, `99 / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека Срема за 1997-2001. годину. - ISSN 1450-5592. - Бр. 1 (1997-2001, шт. 2002), стр. 101-111.
6. Набавна политика у библиотекама Срема / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека Срема за 1997-2001. годину.- ISSN 1450-5592. - Бр. 1 (1997-2001, шт. 2002), стр. 23-25.
7. Професионализам савремених библиотекарских асоцијација / Весна Петровић, Ружица Станковић. – У : Економска улога библиотека у савременом друштву : зборник радова са међународног научног скупа одржаног у Београду од 7. до 9. октобра 2004. године / уредник Александра Вранеш. - Београд : Филолошки факултет универзитета у Београду ; Факултет за менаџмент „Браћа Карић“ ; Библиотекарско друштво Србије, 2005. – ISBN 86-80267-87-2. - Стр. 277-285.
8. Инвентарисање и обрада монографских публикација - У : Школске библиотеке у теорији и пракси : зборник радова са семинара за библиотекаре у средњим и оснвним школама Срема, 1994-2004. – Сремска Митровица : Библиотека „Глигорије Возаревић“, 2005. – Стр. 23-41.
9. Набавна политика у библиотекама Срема / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека Срема за 2004. годину.-ISSN 1450-5592. - Бр. 5 (2004, шт. 2005), стр. 23-25.
10. Да ли смо заиста сви ослепели од заборав / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека Срема за 2005 годину ISSN 1450-5592. - Бр. 6 (2005, шт. 2006), стр. 25-28.

11. БИСИС у нашем окружењу / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека за 2006 годину.- ISSN 1450-5592. - Бр. 7 (2006, шт. 2007), стр. 44-47.
12. Из фонда Библиотеке „Глигорије Возареввић“ / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека Срема за 2006. годину.- ISSN 1450-5592. - Бр. 7 (2006, шт. 2007), стр. 105-109.
13. Мира Алечковић на страницама наших летописа / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека Срема за 2007. годину. - ISSN 1450-5592. - Бр. 8 (2007, шт. 2008), стр. 101-104.
14. Покретна библиотека / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека Срема за 2008 годину.- ISSN 1450-5592. - Бр. 9 (2008, шт. 2009), стр. 37-42.
15. Набавка књига у библиотекама Срема у 2006. години / Ружица Станковић. - У : Колекције у библиотекама : формирање, заштита, одржавање, ревизија и коришћење /Дани матичних библиотека Србије 2007. – Београд, : Заједница матичних библиотека Србије, 2008. – ISBN 978-86-7035-180-6. – Стр. 261-265.
16. Горажданска штампарија / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека Срема, за 2009 годину. - ISSN 1450-5592. - Бр. 10 (2009, шт. 2010), стр. 71-74.
17. Друштвена мрежа Фејсбук – корак у или из библиотеке / Ружица Станковић. - У : Савремена библиотека. - ISSN 0353-0655. – Год. XXIII, бр. 28 (2008), стр. 23-26.
18. Бити или не на друштвеној мрежи Фејсбук / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека Срема за 2010. годину. - ISSN 1450-5592. - Бр. 11 (2010, шт. 2011), стр. 128-132.
19. Прослава 180 година Народне библиотеке Србије из угла једног библиотекара / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотек за 2011. годину. - ISSN 1450-5592. - Бр. 12 (2011, шт. 2012), стр. 80-81.
20. Библиографија Недељка Терзића / Ружица Станковић. - У : Зборник сусрета библиографа, `10 : зборник радова са

- санаучног састанка одржаног 12. новембра 2010. – ISSN 1450-8699. - Год VII,(2012), стр. 379-399.
21. Међународни семинар за библиотекаре: «Изазови и странпутице савременог библиотекарства» / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека за 2013. годину. - ISSN 1450-5592. - Бр. 14 (2013, шт. 2014), стр. 77-74
 22. Весна Петровић –библиотекарство као оружје и као штит / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека за 2016. годину. - ISSN 1450-5592 - Бр. 16 (2016, шт. 2017), стр. 119-127
 23. Скупштина библиотекара Срема / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека за 2017. годину. - ISSN 1450-5592. - Бр. 18 (2017, шт. 2018), стр. 96-98
 24. Извештај о раду Подружнице библиотекара Срема за 2018. годину / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека за 2018. годину. - ISSN 1450-5592. - Бр. 19 (2018, шт. 2019), стр. 77-74
 25. Извештај о раду Подружнице библиотекара Срема за 2019. годину / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека за 2019. годину. - ISSN 1450-5592. - Бр. 20 (2019, шт. 2020), стр. 65-67
 26. Извештај о раду Подружнице библиотекара Срема за 2020. годину / Ружица Станковић. - У : Годишњак библиотека за 2020. годину. - ISSN 1450-5592. - Бр. 21 (2020, шт. 2021), стр. 79-81.
 27. Извештај о раду Подружнице библиотекара Срема за 2021. годину / Ружица Станковић. – У : Годишњак библиотекара Срема за 2021. годину / ISSN 1450-5592. – Бр. 22

Весна Петровић
 Библиотекар саветник (у пензији)
 Библиотека „Глигорије Возаровић“
 petrovic.vesna613@gmail.com

IN MEMORIAM БРАНИСЛАВ ЈОВИЧИЋ

У марту 2023. заувек нас је напустио Бранислав Јовичић, самостални књижничар, културни аниматор, неуморни трагалац за лепотом, заљубљеник у књигу и свој посао.

Скоро четрдесет година рада провео је у Српској читаоници у Иригу, учествујући поред, редовног рада на пословима завичајне збирке, у бројним манифестацијама и програмима ове установе. Био

је сведок свих њених мена, развоја, организационих и садржајних промена, модернизације и прилагођавања библиотекарства новим технологијама. Добро је познавао и проучавао завичајну збирку Српске читаонице која је огледало сваке библиотеке. Посебно су значајни рукописи које је сачувао и стручно обрадио. Они представљају изузетну вредност јер се кроз њих може сагледати стваралаштво писане речи у иришкој општини.

Сабор библиотекара Срема, додела Михизове награде, Свети Трифун - Дан Српске читаонице, стручни скуп „Манастири и библиотеке - чувари културне баштине“ су програми у којима је и Он оставио траг. Био је уредник „Памтеника Читалишта иришког“, аутор је брошуре „170 година Читаонице“ и кратког документаног филма о Михизу. Сарађивао је на поставкама бројних изложби, објављивао је стручне радове у „Годишњаку библиотека Срема“, прилоге у „Сремским новинама“, те је за 30 година рада у библиотекарству добио награду Подужнице библиотекара Срема „Доситеј Обрадовић“.

Понекад плаховит, али добар сарадник, наш Бане, искрено и предано је волео своју Српску читаоницу и рад у њој и као такав остаће у сећању и колега и читалаца.

Тодор Бјелкић

БАЛАДА О БАНЕТУ

*(Браниславу Јовичићу Чварку,
вишем самосталном књижничару у иришкој Српској читаоници)*

Није нам више исто ништа;
Бане се пресели на гробишта.

И немој се радовати, дане,
неће ти више банути Бане.

Одбаци звезде и Месец, ноћи,
неће ти више Бранислав доћи.

Чудно, жустро решио да оде,
ваљда земљи црној у походе.

Или негде, на врх небеса,
да се лечи од бола, стреса.

Од туге, сивила да се лечи,
да тамо тражи златасте речи.

Па да, као о рајској птици,
пише књиге о Читаоници.

Или да срочи најлепшу књигу
о Фрушкој гори, о свом Иригу.

Спазите ли дугу да дише -
то Бранислав Иригу пише.

Ако муња небом просине,
то љутит Бане о нечем брине.

Кад ноћно небо громом закија,
то Бане љуте туре испија.

И, нервозан, к`о на врх коца,
у вечној хитњи до Кајновца.

Тако ће бити: све док нас има,
живећеш у нашим сећањима.

Одатле те, куме, не исели нико,
кад си у нас сраст`о, кад си у нас ник`о.

Ириг, 1.април 2023.

Мирјана Делић
Библиотека „Глигорије Возаровић“
Сремска Митровица
maticna@bgvsm.org.rs

БИБЛИОГРАФИЈА ПРИЛОГА О БИБЛИОТЕКАРСТВУ СРЕМСКОЈ ШТАМПИ У 2023. ГОДИНИ

„СРЕМСКЕ НОВИНЕ“

1. РУМА У СТАРОЈ СРПСКОЈ И СТРАНОЈ ШТАМПИ / С. Белотић. - Год. 63, бр. 3228 (11. јануар 2023) стр. 10
У Градској библиотеци „Атанасије Стојковић“ у Руми одржана је промоција књига кустоса и историчара Ђорђа Бошковића „Рума у старој српској штампи“ и „Рума у старој страниој штампи“.
2. ЕХО НЕПОЗНАТОГ САДА / С. Н. - Год. 63, бр. 3229 (18. јануар 2023) стр. 5
Промоција збирке песама „Ехо непознатог сада“, ауторке Марије Милановић.
3. ПРЕДШКОЛЦИ У БИБЛИОТЕЦИ / Б. Топаловић. - Год. 63, бр. 3230 (25. јануар 2023) стр. 12
Најмлађи чланови Народне библиотеке „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови први су учествовали у програму обележавања значајних датума, годишњица рођења и смрти наших великих писаца.
4. БИБЛИОТЕКА „ГЛИГОРИЈЕ ВОЗАРОВИЋ“ ОБЕЛЕЖИЛА СВОЈ ДАН / С. М. - Год 63, бр. 3232 (8. фебруар 2023) стр. 5
Бесплатно чланство и награде за читаоце поводом 157. годишњице.

5. ВУКОВА НАГРАДА ПОНОВО У ИРИГУ / Б. Јовичић. – Год. 63, бр. 3233 (15. фебруар 2023) стр. 4
Српска читаоница у Иригу је једина установа културе из Војводине којој је уручена овогодишња награда.
6. ПРЕДСТАВЉЕНА КЊИГА ДР РАДОЈЛА МАРКИЋЕВИЋА / С. Н. - Год. 63, бр. 3233 (15. фебруар 2023)
У Библиотеци „Глигорије Возаровић“ одржана је промоција књиге „Затирањем српског постојања комунисти писали историју“, аутора др Радојла Маркићевића.
7. СЛАВУ ОБЕЛЕЖИЛА И СРПСКА ЧИТАОНИЦА / С. Б. - Год. 63, бр. 3234 (22. фебруар 2023) стр. 20
Прошле године Читаоница је добила највише признање Сретењски орден, а ових дана и Вукову награду.
8. БИБЛИОТЕКА У ОКУ УМЕТНИКА / С. Б. - Год. 63, бр. 3234 (22. фебруар 2023) стр. 17
У Градској библиотеци „Атанасије Стојковић“ Рума до 2. марта биће отворена изложба „Библиотека у оку уметника“.
9. ПОСТАЋУ ПИСАЦ / Д. Т. - Год. 63, бр. 3236 (8. март 2023) стр. 5
У Библиотеци „Глигорије Возаровић“ у Сремској Митровици одржана је седма литерарна радионица за ученике од првог до четвртог разреда основних школа.
10. ПОНОВО НА ЧЕЛУ БИБЛИОТЕКЕ / С. Н. - Год. 63, бр. 3236 (8. март 2023) стр. 7
На седници Скупштине општине Пећинци, одборници су изгласали одлуку о именовану директора Народне

библиотеке у Пећинцима. Невена Наић поново је на челу библиотеке.

11. ОТВОРЕНА КЊИЖЕВНА ПРИЧА / Б. Т. - Год. 63, бр. 3236 (8. март 2023) стр. 12

У Народној библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови, Стеван Симић други пут је представио своје ново дело отворене књижевне приче.

12. „СНОВИ И СЕЋАЊА“ У ГРАДСКОЈ БИБЛИОТЕЦИ / С. Н. - Год. 63, бр. 3238 (22. март 2023) стр.5

У Библиотеци „Глигорије Возаровић“ одржана је промоција збирке песам „Снови и сећања“ завичајне ауторке Љиле Вујић Црнојакић.

13. ТИНЕЛЦЕРСКИ СТАВОВИ / С. Б. - Год. 63, бр.3238 (22. март 2023) стр.8

У организацији Друштва учитеља Руме у Градској библиотеци „Атанасије Стојковић“ одржано је дружење и радионица са ученицима градских и сеоских школа.

14. БОГАТ ПРОГРАМ У МАРТУ / Б. Т. - Год. 63, бр. 3238 (22. март 2023) стр.12

У Народној библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови подржане су две књижевне вечери. Промоција књиге „Приручник за путовање по Србији“, ауторке Данијеле Сладић и књижевно вече посвећено Милану Крковићу.

15. МАМА НА ДАР/ С. М. – Год. 63, бр. 3238 (22. март 2023) стр. 20

Удружење родитеља „Матица“ у сарадњи са Библиотеком „Глигорије Возаровић“ организује бесплатно предавање за

родитеље под називом „Како да ваше дете буде самосталан ђак“, предавач Биљана Грбовић.

16. ПЕСНИК У МЕНИ / С. Н. - Год. 63, бр. 3240 (5. април 2023) стр. 5

У организацији Удружења „Сирмијум - град деце“ у Библиотеци „Глигорије Возаровић“ у Сремској Митровици, одржана је радионица „Песник у мени“, осмишљена и реализована као дружење са песником Недељком Терзићем.

17. СЛАЂАНИНЕ „ТРЕПАВИЦЕ“ ПРЕД МИТРОВАЧКОМ ПУБЛИКОМ / Н. М. - Год. 63, бр. 3240 (5. април 2023) стр. 6

Збирка поезије „Кроз трепавице сипам тугу“ Митровчанке Слађане Миленковић представљена је пред многобројном публиком у читаоници Библиотеке „Глигорије Возаровић“.

18. ОДРЖАН „УСКРШЊИ АТЕЉЕ“ / С. М. - Год. 63, бр. 3241 (12. април 2023) стр. 5

У Библиотеци „Глигорије Возаровић“ одржана је 22. Радионица „Ускршњи атеље“, креативно шарање јаја.

19. ОТВОРЕНА ИЗЛОЖБА „БИБЛИОТЕКА У ОКУ УМЕТНИКА“ / С. Н. - Год. 63, бр. 3241 (12. април 2023) стр. 6

Изложба „Библиотека у оку уметника“ отворена је у петак, 7. априла тачно у подне у Библиотеци „Глигорије Возаровић“ у Сремској Митровици.

20. ПРЕДСТАВЉЕН РОМАН „СВЕ МОЈЕ СЕСТРЕ“ / С. М. - Год. 63, бр. 3241 (12. април 2023) стр. 41

У Библиотеци „Глигорије Возаровић“ одржана је промоција романа београдске књижевнице Лауре Барне „Све моје сестре“.

21. КО НАС ВОЛИ, А КО НАС МРЗИ / Б. Топаловић. - Год. 63, бр. 3243-4244 (26. април 2023) стр. 12

У Библиотеци „Доситеј Обрадовић“ Стара Пазова гостовао Марко Лопушина.

22. МОДЕРНИЗАЦИЈА БИБЛИОТЕКА / С. Б. - Год. 63, бр. 3245 (10. мај 2023) стр. 10

У Малој Ремети одржан је трећи стручни скуп библиотекара у организацији Српске читаонице Ириг и Градске библиотеке Панчево. Установљена је Награда „Пустињска ружа“. Додељује се за изузетан допринос и рад на пољу вере, духовности, неговања лепе речи и значајне резултате у истраживању културне историје на српском духовном простору.

23. СВИТАЊЕ КРАЈ РЕКЕ / С. Б. - Год. 63, бр. 3246 (17. мај 2023) стр. 6

У Градској библиотеци „Атанасије Стојковић“ у Руми одржана је промоција књиге „Свитање крај реке“ аутора Петра И. Којића.

24. ИНЕРАКТИВНО КЊИЖЕВНО ВЕЧЕ / Б. Топаловић. - Год. 63, бр. 3246 (17. мај 2023) стр. 12

Свој књижевни првенац у Библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови промовисао је Мома Стефановић.

25. ПРОГРАМ ГОДИШЊИЦЕ ДЕЧЈЕГ ОДЕЉЕЊА / Н. С. - Год. 63, бр. 3247 (24. мај 2023) стр. 5

Поводом обележавања 66. годишњице Дечјег одељења Библиотеке „Глигорије Возаровић“ у Сремској Митровици, за најмлађе љубитеље писане речи припремљен је богат програм.

26. ПЛЕМЕНИТА ДУША СЛОВЕНСКА / С. Б. - Год. 63, бр. 3247 (24. мај 2023) стр. 8

У Руми се одржавају 13. „Дани словенске писмености и културе“ у организацији Градске библиотеке „Атанасије Стојковић“.

27. ДЕЧЈЕ ОДЕЉЕЊЕ МИТРОВАЧКЕ БИБЛИОТЕКЕ ПРОСЛАВИЛО РОЂЕНДАН / С. Миленковић. - Год. 63, бр. 3248 (31. мај 2023) стр. 20

25. маја Дечје одељење Библиотеке „Глигорије Возаровић“ је прославило свој 66. рођендан. Тим поводом гост је био познати писац за децу Бојан Љубеновић.

28. МОДНО ВЕЧЕ У БИБЛИОТЕЦИ / С. Б. - Год. 63, бр. 3249 (7. јун 2023) стр. 8

Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ Рума организовала је промоцију књиге „Приручник за конструкцију и моделовање женске одеће“, ауторке Александре Алексић, а организована је и модна ревија.

29. МАРИЈА ВУЧКОВИЋ НА ЧЕЛУ БИБЛИОТЕКЕ / Б. Топаловић. - Год. 63, бр. 3249 (7. јун 2023) стр. 12

У Народној библиотеци „Доситеј Обрадовић“ Стара Пазова уместо Драгане Милас, на месту директорке, као вршилац дужности постављена је Марија Вучковић, дипломирани филолог.

30. АУ ШТО ЈЕ ШКОЛА ЗГОДНА / С.Н. - Год. 63, бр. 3250 (14. јун 2023) стр. 20

Дечје одељење Библиотеке „Глигорије Возаровић“ организовало је традиционални Квиз за ђаке прваке под називом „Ау што је школа згодна“.

31. ТРИЛОГИЈА „МИДАР“ ПРЕД МИТРОВЧАНИМА / С. Н. - Год. 63, бр. 3251 (21. јун 2023) стр. 19
 Промоција трилогије „Мидар“ аутора Илије Шауле одржана је у Библиотеци „Глигорије Возаровић“ у Сремској Митровици.
32. СУСРЕТ СА СТВАРНОШЋУ ДЕТИЊСТВА И ПОЕЗИЈЕ / С. Н. - Год. 63, бр. 3253 (5. јул 2023) стр.10
 Један од најбољих дечјих песника данашњице, Ирижанин Тодор Бјелкић, промовисао је своје најновије књижевно дело „Изабране песме“ у Српакој читаоници у Иригу.
33. КОРАК КА ЧИТАОЦИМА /Б. Т. - Год. 63, бр. 3254 (12. јул 2023) стр. 12
 Кутак Библиотеке на пазовачком Градском базену.
34. ОЧУВАЊЕ РОМСКОГ ЈЕЗИКА И КУЛТУРЕ / Б. Т.- Год. 63, бр. 3264 (20. септембар 2023) стр.12
 У Старој Пазови у Библиотеци „Доситеј Обрадовић“ са својим удружењем Романо футуро (Ромска будућност) Елена Станић организовала је књижевно вече ромске поезије.
35. МАНИФЕСТАЦИЈА „У БАЈЦИ СТАНУЈЕМ“ ОДРЖАНА НА ЖИТНОМ ТРГУ / С. М. - Год. 63, бр. 3265 (27. септембар 2023) стр. 5
 На Житном тргу у Сремској Митровици у организацији Дечјег одељења Библиотеке „Глигорије Возаровић“ одржан је 17. традиционални маскенбал „У бајци станујем“ .
36. „ПЛЕС СВЕЋИНОГ ПЛАМЕНА“ ПРЕД МИТРОВЧАНИМА / С. М. - Год 63, бр. 3265 (27. септембар 2023) стр. 5

Промоција првог романа у планираном серијалу , „Плес свећиног пламена“ завичајног аутора Александра Сладојевића, одржана је у Библиотеци „Глигорије Возаровић“.

37. „КРОЗ ТРЕПАВИЦЕ СИПАМ ТУГУ”/ М. Ступар. - Год 63, бр. 3267 (11. октобар 2023) стр. 9

Завичајно друштво „Ђорђе Војновић“ и Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић“ из Инђије организовали су књижевно вече професорице и књижевнице др Слајане Миленковић из Сремске Митровице. Том приликом промовисана је њена књига песама „Кроз трепавице сипам тугу“.

38. ДАНИ ПОСВЕЋЕВИ АТАНАСИЈУ СТОЈКОВИЋУ / Српска читаоница Ириг. – Год. 63, бр. 3268 (18. октобар 2023) стр. 6

Српска читаоница у Иригу била је домаћин 61. Сабора библиотекар Срема. Тема овогодишњег Сабора била је „250 година од рођења Атанасија Стојковића“, научника, рођеног Румљанина (1773-1832).

39. ГЛУВО ДОБА У НЕДОБА / С. М. - Год. 63, бр. 3268 (18. октобар 2023) стр. 16

Библиотека „Глигорије Возаровић“ и Књижевна заједница Сремске Митровице организује промоцију књиге „Глуво доба недоба“ Сава Божића Ружина.

40. МИХИЗОВА НАГРАДА СТАШИ БАЈАЦ / С. Б. - Год. 63, бр. 3269 (25. октобар 2023) стр. 10

Шаша Бајац, драматург из Београда овогодишња је добитница 19. Михизове награде за драмско стваралаштво. Свечаност уручења награде уприличена је у Српској читаоници у Иригу.

41. ПОД ПРЕКОРНИМ ПОГЛЕДОМ ИСТОРИЈЕ /Б. Т. - Год. 63, 3270 (1. новембар 2023) стр. 12

„Под прекорним погледом историје“, трећи том трилогије у Библиотеци у Старој Пазови представио је историчар и књижевник др Радован Калабић.

42. ПРОМОЦИЈА РОМАНА „ПУШКА“ ПЕТРА ПИСМЕСТРОВИЋА / М. Марковић. - Год. 63, 3270 (1. новембар 202.) стр. 13

У Библиотеци „Глигорије Возаровић“ у Сремској Митровици 26. октобра представљен је роман „Пушка“ Петра Писместровића.

43. ПЕСМЕ МИЛЕНЕ СЕВЕРОВИЋ / Б. Топаловић. - Год. 63, 3271 (8. новембар 2023) стр. 13

У Народној библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови суграђанима своју нову књигу песама „Даринкина дуња“ представила је Милена Северовић, песникиња, преводилац, дечји стоматолог, добитница многобројних признања и награда.

44. КУЛТУРА ЗА СВЕ / С. Б. - Год. 63, 3273 (22. новембар 2023) стр. 8

Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ прва у Војводини увела системе који омогућавају приступ културним дешавањима за особе оштећеног слуха и слепим и слабовидим лицима.

45. НОВЕ ПРОСТОРИЈЕ ЗА БИБЛИОТЕКУ / Бранка Топаловић. - Год. 63, 3237 (22. новембар 2023) стр. 10

Библиотека „Петар Петровић Његош“ у Новој Пазови огранак матичне библиотеке „Доситеј Обрадовић“ отворила је своје нове просторије.

46. МОТИВ САМОУБИСТВА И МАСКЕ ХАДЕРСФИЛДА / Бранка Топаловић. - Год. 63, 3276 (13. децембар 2023) стр. 12

У Библиотеци „Доситеј Обрадовић“ у Старој Пазови представљена је књига „Маске Хадерсфилда“ и „Мотив самоубиства у драмском стваралаштву Биљане Србљановић“ аутора, суграђанина, Предрага Јакшића.

47. БИСТА АТАНАСИЈА СТОЈКОВИЋА / С. Б. - Год. 63, 3276 (13. децембар 2023) стр. 20

У Градској библиотеци „Атанасије Стојковић“ одржано је 15 година постојања Ротари клуб Рума, са посебним разлогом, а то је идеја да се у години рођења великог научника из Руме Атанасија Стојковића изгради биста испред ове установе.

48. БЕСАН ВО И ГЛИСТЕ У КУПУСУ / Наташа Косановић. - Год. 63, 3276 (13. децембар 2023) стр. 21

Љубитељи народних изрека имали су прилику да уживају у промоцији најновије књиге изрека др Димитрија Голомовића необичног назива „Бесан во и глисте у купусу“.

49. ШЕСТ ДЕЦЕНИЈА РАДА САБРАНО У МОНОГРАФИЈИ / С. Б. - Год. 63, 3279 (27. децембар 2023) стр. 30

У Градској библиотеци „Атанасије Стојковић“ одржана је занимљива промоција монографије „Завичајни музеј Рума 1962-2022“, ауторке Снежане Јанковић.

Мирјана Делић
 Библиотека „Глигорије Возаровић“
 Сремска Митровица
 maticna@bgvsm.org.rs

ЗАПОСЛЕНИ

У библиотекама Срема током 2023. године радило је 79 стручних радника, 2 дипломирана библиотекара саветника, 8 виших дипломираних библиотекара, 34 дипломирана библиотекара, 3 виша књижничара, 1 самостални књижничар и 31 књижничар. С обзиром на то да се стручни кадар у библиотекама Срема подмладио, број положених стручних испита се повећава из године у годину. Прошле године испит из области библиотекарства су положила три библиотекара: један из Старе Пазове и два из Сремске Митровице. Библиотечки радници учествовали су на стручним семинарима, акредитованим програмима сталног стручног усавршавања, радионицама и предавањима које су организовали Народна библиотека Србије, Библиотека Матице српске, Библиотекарско друштво Републике Српске и друге библиотеке. Активно су учествовали у раду секција и комисија Библиотекарског друштва Србије. Матична служба Библиотеке „Глигорије Возаровић“ је у циљу усавршавања библиотекара јавних библиотека организовала три акредитована семинара и два за школске библиотекарe.

Библиотека „Глигорије Возаровић“ Сремска Митровица

1. Слободан Кекић, в.д. директора
2. Ружица Станковић, дипломирани библиотекар саветник
3. Борка Беуковић Ћосић, виши дипломирани библиотекар
4. Драгана Нешковић, виши дипломирани библиотекар
5. Мирјана Делић, виши дипломирани библиотекар
6. Милијана Дмитровић Торма, виши дипломирани библиотекар
7. Светлана Сабо, виши дипломирани библиотекар
8. Кристина Зукић, дипломирани библиотекар
9. Јелена Васиљевић, дипломирани библиотекар

10. Дарија Рокић, дипломирани библиотекар
11. Ивана Јовановић, дипломирани библиотекар
12. Маријана Јаковљевић, дипломирани библиотекар
13. Мирјана Јовановић, дипломирани библиотекар
14. Јасмина Павков, дипломирани библиотекар
15. Тамара Ђурђевић, дипломирани библиотекар
16. Александра Топић, дипломирани библиотекар
17. Дијана Крсмановић, дипломирани библиотекар
18. Марија Дражић, самостални књижничар
19. Милица Милошевић, књижничар
20. Светлана Коплић, књижничар
21. Драгана Пејаковић, књижничар
22. Драгана Макивић, књижничар
23. Јелена Шуљманац Милошевић, књижничар
24. Драгана Иванковић, књижничар
25. Ива Мимић, финансијски референт
26. Гордана Васелек, административни референт
27. Јадранка Петровић, спремачица
28. Бранка Милошевић, спремачица

Народна библиотека „Др Ђорђе Натошевић“ Инђија

1. Бранислава Танасић, директор
2. Весна Степановић, виши дипломирани библиотекар
3. Андреа Живковић Мушкиња, дипломирани библиотекар
4. Радмила Марковић, дипломирани библиотекар
5. Милица Петровић, дипломирани библиотекар
6. Јелена Ђорђевић, дипломирани библиотекар
7. Предраг Божић, виши књижничар
8. Зорица Симић, књижничар
9. Надежда Девић, књижничар
10. Смиљана Гагић, књижничар
11. Тамара Бараћ, књижничар
12. Зорица Кнежевић, шеф рачуноводства
13. Маријана Богдановић, дипломирани економиста за финансијско рачуноводствене послове
14. Јадранка Миленковић, курир-спремачица

Српска читаоница Ириг

1. Вера Новковић, директор
2. Драгослав Илкић, дипломирани библиотекар
3. Милица Уверић, дипломирани библиотекар
4. Наталија Влаховић, књижничар

Народна библиотека Пећинци

1. Невена Наић, директор
2. Миланка Андрејић, књижничар
3. Јована Лазић, књижничар
4. Анђела Васић, финансијски референт

Градска библиотека „Атанасије Стојковић“ Рума

1. Дамир Васиљевић Тоскић, в.д. директора
2. Стеван Ковачевић, виши дипломирани библиотекар
3. Драгана Ђорђевић, виши дипломирани библиотекар
4. Алекса Кондић, дипломирани библиотекар
5. Марина Крањчевић, дипломирани библиотекар
6. Мирјана Белошевић, дипломирани библиотекар
7. Ивана Костадиновић, дипломирани библиотекар
8. Јелена Видаковић, дипломирани библиотекар
9. Анђелка Аћимовић, дипломирани библиотекар
10. Маја Зорић, дипломирани библиотекар
11. Софија Лакетић Рибић, дипломирани библиотекар
12. Маријана Бизумић, дипломирани библиотекар
13. Драган Јанковић, књижничар
14. Јулка Јанић, књижничар
15. Драган Маричић, књижничар
16. Бранкица Ушљебрка, финансијско-рачуноводствени сарадник
17. Бранкица Угреновић, спремачица

Народна библиотека „Доситеј Обрадовић“ Стара Пазова

1. Марија Вучковић, в.д. директор
2. Наташа Филип, дипломирани библиотекар саветник

3. Снежана Цветићанин, дипломирани библиотекар
4. Денис Шанта, дипломирани библиотекар
5. Драгана Тојага, дипломирани библиотекар
6. Бранислава Скоко, дипломирани библиотекар
7. Љиљана Секимић, дипломирани библиотекар
8. Јелена Младеновић, дипломирани библиотекар
9. Кристина Божовић, дипломирани библиотекар
10. Мирјана Поповић, књижничар
11. Драгана Живковић, књижничар
12. Олгица Суботић, књижничар
13. Јелена Међо, књижничар
14. Наташа Поткоњак, књижничар
15. Ана Николин, књижничар
16. Александар Градић, књижничар
17. Татјана Павићевић, књижничар
18. Данијела Дамјановић, књижничар
19. Јелена Ковачевић, књижничар
20. Бранимир Милинковић, књижничар
21. Јелена Козарски, књижничар
22. Мара Илић, секретар - благајник
23. Биљана Црвењачки, финансијски референт

Народна библиотека „Симеон Пишчевић“ Шид

1. Славица Варничкић, директор
2. Надежда Павић, дипломирани библиотекар
3. Јована Бакајлић, дипломирани библиотекар
4. Јадранка Бајуновић, виши књижничар
5. Гоца Арсеновић, књижничар
6. Наташа Станковић, књижничар
7. Биљана Крч, књижничар
8. Сања Андрић, спремачица